

Zarząd Miejski
w Białymstoku
Wydział III Płoszczyzna-Pozostałe
Biuletyn Główny

SAMORZĄD MIEJSKI

ORGAN ZWIĄZKU MIAST POLSKICH

WYCHODZI DWA RAZY NA MIESIĄC

WYDAWCA: ZWIĄZEK MIAST POLSKICH

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

WARSZAWA, AL. UJAZDOWSKIE 47. TEL. 8-81-73.

KONTO P. K. O. № 873.

Prenumerata	Ceny ogłoszeń:
kwartalna Zł. 9	1 strona za tekstem Zł. 150
półroczna " 18	½ strony " " 80
roczna " 36	Zewnętrzna strona okładki " 300
Pojedynczy zeszyt " 2	Wewnętrzna " " " 250
	Miasta korzystają ze zniżki 15%.

Wszelkie należności z tytułu prenumeraty i ogłoszeń należy wpłacać bezpośrednio w Administracji lub też na konto czekowe P. K. O. Nr. 873 (Związku Miast Polskich), gdyż Administracja do inkasa nikogo nie upoważniła.

Treść zeszytu 10-go z 15. V. 1934 r.

	<i>Str.</i>
1.—Kredytowanie samorządu terytorjalnego	557
2.—Organizacja finansów komunalnych we Włoszech	560
3.—Sprawozdanie z działalności Komitetu Plantacyjnego Miast Rzplitej za rok 1933	568
4.—Z zagadnień ustrojowych	571
5. Ze Związku Miast Polskich.	
6. Przegląd ustaw, rozporządzeń i zamierzeń ustawodawczych — zarządzeń, okólników i wyjaśnień władz.	
7. Orzecznictwo Najw. Tryb. Admin. i Sądu Najwyższego.	
8. Kronika: I Ogólna, II Z życia miast, III Różne, IV Zagraniczna.	
9. Poradnik.	
10. Głosy prasy.	
11. Bibliografia.	

Nie na czarną godzinę nędzy lecz na jasną godzinę dobrobytu składasz swoje oszczędności w P.K.C.

OD REDAKCJI.

Kredytowanie samorządu terytorjalnego.

Na łamach „Samorządu Miejskiego“ w nr. 20 z r. ub. oraz w nr. nr. 1, 4 i 8 z r. b. miała miejsce polemika między pp. St. Zbrożyną i W. Gajewskim w artykułach na temat kredytowania samorządu terytorjalnego.

Fakt ożywionej polemiki w tej sprawie autorów, dobrze znających samorząd terytorjalny zarówno teoretycznie, jak i praktycznie, sam przez się świadczy, jak interesujące, ważne, a zarazem trudne do rozwiązania jest zagadnienie kredytowania tego samorządu.

Zagadnienie to było już nieraz przedmiotem dyskusji na posiedzeniach Zarządu Związku Miast Polskich i na Zjazdach miast.

Sądzimy, że w obecnej chwili, gdy sprawą finansów samorządowych zajmuje się Rząd przez powołaną w tym celu specjalną komisję międzyministerjalną, celowe będzie podsumowanie wyników dotychczasowej wymiany myśli na temat kredytowania samorządu terytorjalnego.

Wyniki te w ogólnej formie dają się ująć w sposób następujący:

1) Samorząd terytorjalny potrzebował i potrzebuje nadal dogodnego kredytu inwestycyjnego.

Aczkolwiek stan finansowy samorządu jest ciężki, to jednak szereg jednostek samorządowych nie utracił zdolności kredytowej i możliwości dalszego inwestowania, zwłaszcza w dziedzinie inwestycji rentownych.

2) Dotychczas nie została jeszcze u nas stworzona racjonalna organizacja kredytu komunalnego i brak jest nawet ścisłej kolaboracji pomiędzy publicznymi instytucjami, kredytującymi samorząd.

3) Kredyt inwestycyjny, z którego samorząd korzystał dotychczas, przeważnie był za drogi, zwłaszcza, gdy używany był na inwestycje nierentujące się; okres spłaty pożyczek był przytem przeważnie za krótki.

4) Publiczne instytucje, kredytujące samorząd, traktowały dotychczas tę sprawę naogół tylko z punktu widzenia dobrej i pewnej dla

siebie lokaty. Stąd pochodzą nieraz zbyt uciążliwe dla samorządu formy zabezpieczenia kredytu, oraz stosunkowo małe wnikanie przez wspomniane instytucje w to, na co kredyt jest przeznaczony i czy jest zdrowy w związku z jego przeznaczeniem.

5) Konieczności życiowe, a w szczególności potrzeba zadośćuczynienia interesowi publicznemu, zmuszały samorząd terytorjalny i zmuszać go mogą nadal do korzystania z kredytów w publicznych instytucjach na takich warunkach, na jakich kredyt mógł być udzielony¹⁾.

Sztynność źródeł dochodowych samorządu terytorjalnego, i przez to brak obawy zwiększenia ciężarów miejscowej ludności, mogła być jedną z przyczyn korzystania przez samorząd z drogiego kredytu nawet wtedy, gdy konieczności życiowe nie zmuszały do inwestowania w takim stopniu, w jakim to inwestowanie miało miejsce w niektórych przypadkach.

6) Za dokonane przy pomocy drogiego kredytu i nieprzemyślane wzgl. nieoparte na prawidłowej kalkulacji inwestycje odpowiedzialność rozkłada się między tego, kto z kredytu korzystał i tego, kto takiego kredytu udzielał. Odpowiedzialność ta spada częściowo również i na władze nadzorcze, które zezwalały na zaciąganie odnośnych pożyczek i przeprowadzanie inwestycji.

7) Polityka Rządu w stosunku do samorządu wychodzi, zdaje się, z założenia wyższości potrzeb, zaspokajanych z budżetu państwowego, od potrzeb zaspokajanych z budżetów samorządowych i opiera się na przeświadczeniu o większej możności dostosowania gospodarki samorządowej do zmiennej konjunktury i sytuacji finansowej, niż to może mieć miejsce w gospodarce państwowej. Tem się prawdopodobnie tłumaczy zarówno zmniejszanie uprawnień finansowych samorządu, jak i przerzucanie na samorząd nowych obowiązków.

Istnieje jednak naturalna granica zadłużenia samorządu zarówno z powodu inwestycji, jak i wskutek deficytów bieżącej gospodarki.

Przekroczenie tej granicy doprowadziło już do zastosowania ulg w spłacie zobowiązań samorządu zarówno wobec wierzycieli prywatnych, jak i wobec publicznych instytucji. Dalszą konsekwencją tego może być konieczność obciążenia budżetu państwowego z tytułu dopłat do budżetów samorządowych, przejmowanie zobowiązań kredytowych samorządu i redukcja jego obowiązków ustawowych.

1) Istnienie tej konieczności życiowej stwierdzono w wydawnictwie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych p. t. „Praca inwestycyjna samorządów 1919 — 1926 — 1929 r.“, które zacytowane zostało w art. M. Porowskiego p. t. „Organizacja przedsiębiorstw miejskich“, zamieszczonym w Nr. 8, „Sam. M.“ z r. b.

8) Środki zaradcze, które zostały już zastosowane w stosunku do finansów samorządu, okazały się w wielu przypadkach niedostateczne. To też powinienby jak najrychlej skończyć się już okres badania ostatecznej granicy wytrzymałości finansowej samorządu i powinny być jak najrychlej zastosowane środki zaradcze celem doprowadzenia budżetów samorządowych do równowagi i umożliwienia samorządowi prowadzenia jego bieżącej gospodarki i stopniowego regularnego spłacania jego zobowiązań.

Nie ulega wątpliwości, że kredyt publiczny, z którego korzystał samorząd, był od samego początku za drogi, zwłaszcza, gdy użyty został na inwestycje nierentujące się. Uciążliwość tego kredytu nie wyszłaby z pewnością na jaw w tym stopniu, w jakim to ma miejsce obecnie, gdybyśmy nie weszli w okres długotrwałego kryzysu gospodarczego, a w związku z tym spadku dochodów samorządu terytorjalnego, zmniejszania jego uprawnień finansowych i przerzucania na niego nowych ciężarów, a to m. i. celem odciążenia budżetu Państwa. Gdyby kryzysu nie było, droższymi kredytami mogłaby co najwyżej ujemnie wpłynąć na dalszy rozwój gospodarki samorządowej i na podejmowanie przez niego nowych zadań; wypłacalności samorząd naogół z pewnością nie utraciłby. Obserwujemy przecież obecnie takie zjawiska, że samorząd, posiadający dość duży majątek, dający się w normalnych warunkach stosunkowo łatwo i dobrze spieniężyć, nie może tego uczynić obecnie, aczkolwiek, podejmując w swoim czasie poważne inwestycje, na tej właśnie możliwości spieniężenia części majątku (grunty, lasy i t. p.) opierał plan finansowy inwestycji, poza kredytem publicznym.

Byłoby oczywiście niewłaściwe, gdyby samorząd terytorjalny, wysuwając obecnie swoje postulaty finansowe, zapomniał o tem, iż nastąpiło ogólne zubożenie, że jesteśmy społeczeństwem i państwem biednym, jak to określa p. Wacław Gajewski w swym artykule.

Nie można jednak odmówić słuszności samorządowi, gdy zwraca się do władz państwowych i do publicznych instytucji kredytowych o uwzględnienie jego trudności finansowych i udzielenie mu pomocy tembardziej, że przecież istnieje ścisły związek i wzajemne oddziaływanie gospodarki samorządowej z innymi formami gospodarki publicznej, a w tej liczbie i z gospodarką Państwa.

Organizacja finansów komunalnych we Włoszech.

(Na tle ustroju faszystowskiego).

Zagadnienie państwa, jako podmiotu prawa, zajmowało dawniej jeszcze świat starożytny. W każdym razie już na 6 stuleci przed N. Chr. w rozmyślaniach filozofów greckich nad genezą świata i jego porządkiem kierowała myśl, że oprócz religii, moralności, zwyczajów, jest jeszcze jeden czynnik, regulujący postępowanie ludzkie: porządek prawny.

Pomijając ewolucję poglądów w tym zakresie, jako nie dotyczącą naszego tematu, zaznaczamy jednakże, że po wojnie — po pewnej krystalizacji pojęć w końcu XIX stulecia, zobrazowanej przez Jerzego Jellinka w jego nauce o państwie, — znowu zaczęto żywiej interesować się zagadnieniem państwa jako podmiotu prawa. W szczególności w ostatnich latach „szkoła berlińska“ (pod przewodnictwem prof. Rudolfa Smend'a) zarzuca tradycyjną teorię Monteskiusza o podziale władz, podaje w tym względzie zupełnie nowe zasady podziału, wysuwa dynamikę zjawisk życia państwowego, rację stanu i t. d.

Wśród nowych kierunków myśli państwowej faszyzm przedstawia system o mniej więcej zakończonych formach, swoisty system włoski, który — w przeciwieństwie do bolszewizmu nie dąży do ekspansji zewnętrznej. Dla nas interesującym jest specjalnie to, że w ustroju faszystowskim, realizującym w życiu społecznym zasadę wszechobejmującego wpływu państwa, gmina nie została pochłonięta przez państwo. Przeciwnie, ze względu na celowość, zatroszczono się o to, by zapewnić gminie zdolność do życia i wyposażono ją w tym celu w podstawy finansowe. Na tle ustroju faszystowskiego *idea samorządowa* zaznacza się w organizacji finansów komunalnych szczególnie wyraziście. Zanim przejdziemy do właściwego tematu, wypada choć w krótkich słowach scharakteryzować ten ustrój.

I. Ustrój faszystowski.

Wyraz *faszyzm* (po włosku *fascismo*) pochodzi od włoskiego *fascio* (łacińskiego *fascis*), co oznacza wiązanek wicin. Wiązanek ta — to sym-

bol — oznacza *wiązanek*; w dalszej przenośni symbolizuje *wiązanek polityczny*. Symbol ten nawiązuje do czasów starożytnego Rzymu, temi bowiem *fascibus* posługiwali się jako odznaką rzymscy liktorzy. Z pierwotnego ogólnego znaczenia „wiązanek“ *fascio* stał się następnie wyrazem specjalnego związku kombatantów (*fascio del combattimento*), który założony został przez Mussolini'ego w Medjolanie w 1919 roku, a wywodził się z secesjonistów partii socjalistycznej, którzy w 1915 r. występowali za udziałem Włoch w wojnie światowej po stronie koalicji. Gdy związanek nie zdołał zdobyć większości w parlamencie, by dojść do władzy, Mussolini w drodze przewrotu rewolucyjnego (po olbrzymim zjeździe faszystowskim w końcu października 1922 r. w Neapolu, na którym postanowiono „marsz na Rzym“) objął władzę i zatrzymał ją odtąd w swych rękach, szybko rozszerzając zasięg swych zwolenników i przekształcając ustrój Włoch w duchu faszystowskim.

Główna idea faszyzmu — to wzmocnienie autorytetu państwa. Państwo jest wcieleniem nacji włoskiej; przedstawia najwyższą wspólnotę Włochów; reprezentuje włoskość (*italianità*), t. j. ogół Włochów w przeszłości, teraźniejszości i przyszłości. Państwo wypełnia zadania życia narodowego. Faszyzm odrzuca liberalizm, demokratyczny parlamentaryzm i marksizm, niszczy wolnomularstwo, podporządkowuje państwu kościół. Prześtwa polityczne od 1.7.1931 r. rozpatruje stały sąd specjalny, od którego wyroków niema odwołania. Faszyzm nie uznaje podziału władz. Piastunem państwa faszystowskiego jest partia faszystowska (*partito nazionale fascista*); ona wyłącznie reprezentuje włoskość; zorganizowana jest ściśle po wojskowemu — na zasadzie przywódcy i pocztu. Przywódca partii — *duce* — jest równocześnie głową rządu (*capo del governo*). Odznaka wodza — pęk wicin rzymskich liktorów — stała się symbolem państwowym. Głowie rządu pomocną jest Wielka Rada Faszystowska (*Gran Consiglio Fascista*). W łonie Rady, do której należą wszyscy ministrowie i podsekretarze stanu ważniejszych ministerjów (politycznych), przygotowuje się ważniejsze projekty ustaw, nad którymi rada ministrów obraduje następnie tylko formalnie.

Konstytucja państwa faszystowskiego stwarza nowy porządek społeczny i gospodarczy — na podstawie stanowej organizacji całego narodu. Jednostka nie ma bezpośredniego związku z państwem, lecz tylko za pośrednictwem swego związku zawodowego (syndykatu). Istnieją syndykaty pracodawców, pracobiorców i wolnych zawodów, ale przymusu żadnego pod tym względem niema. Poszczególne niższego rzędu związki łączą się następnie w związki naczelne (*confederazioni nazionali*). Zasadniczą ustawą tego porządku społecznego i gospodarczego to *Carta del lavoro* z dn.

21 kwietnia 1927 r. Na podstawie ustawy z dn. 18 maja 1928 r. miejsce parlamentarnej izby niższej zajęła *izba korporacyjna*; senat pozostał. Ustawa z dn. 14 czerwca 1928 r. przyznaje partji faszystowskiej prerogatywy, z których do tego czasu *faktycznie* korzystała; nadto ustawa wyposaża ją w osobowość prawną.

Obejmując nadzór nad gospodarstwem prywatnym, państwo wysuwa jako najważniejsze postulaty ekonomiczne: zakaz walk gospodarczych, popieranie wywozu, kontrolę cen i płac. Z tem wiąże się daleko zakrojona polityka ludnościowa: zwalczanie ucieczki ze wsi oraz emigracji za pomocą użyźniania odłogów, popieranie higieny ludowej i polityki społecznej. — Za pomocą daleko sięgającej reformy szkolnictwa niższego, średniego i wyższego ma się zapewnić wychowanie młodzieży w duchu narodowym i chrześcijańskim¹⁾.

Ustawą z dn. 4 lutego 1926 r. zniesiono wybory gminne. Zarząd gminy powierzono wójtowi (*podestá*), mianowanemu dekretem królewskim na wniosek ministra spraw wewnętrznych. Podestá łączy w swych rękach uprawnienia uchwałodawcze i wykonawcze. Na wniosek prefekta może być każdego czasu odwołany; przeciw odwołaniu niema środka prawnego. W większych gminach oraz siedzibach władz prowincjonalnych podestá ma organ doradczy — *consulta municipale*. Prefekt może zezwolić na utworzenie *consulta* również i w innych gminach. Rada ta składa się w gminach z ludnością do 20.000 mieszkańców z 6 — 9 członków, w gminach z ludnością powyżej 100.000 mieszkańców — z 24 do 40 członków. Liczbę członków w tych granicach określa prefekt. Mianuje członków rady (z syndykatów związków pracobiorców, pracodawców i t. d.) w gminach do 100.000 mieszkańców — prefekt, w gminach powyżej 100.000 mieszkańców — minister spraw wewnętrznych. W niektórych sprawach podestá *może*, w niektórych zaś *musi* zasięgnąć rady *consulta municipale*. W razie różnicy zdań pomiędzy podestá a *consulta* decyduje prefekt. W Rzymie i w Neapolu jest odrębna organizacja; tam rządzą gubernatorzy, figurujący na liście urzędników ministerstwa spraw wewnętrznych.

1) Nawiasowo zaznaczamy, że ustrój faszystowski znajduje, jak wiadomo, w różnych krajach gorących entuzjastów. Ale spotyka się też i z chłodną krytyką. Na przykład w miesięczniku „*Arbeit und Wirtschaft*“ Nr. 2 z dn. 1.II. 34, który jest organem Związku wolnych cechów i rad przedsiębiorstw w Austrii, przytacza się, że bezrobocie we Włoszech wzrasta z roku na rok; przeciętnie bezroboczych we Włoszech było: 1930 — 425.439, 1931 — 734.454, 1932 — 1.006.442, 1933 — 1.040.000. „Gdyby nasi rodzimi zwolennicy włoskiego faszyzmu, wywodzi miesięcznik, pracowali we Włoszech chociażby przez krótki czas w charakterze robotnika, pracownika lub przedsiębiorcy, ich entuzjazm dla korporacji włoskich zgasłby prędko i to nazawsze“.

II. Organizacja finansów komunalnych

ze szczególnem uwzględnieniem zasady rozgraniczenia źródeł dochodowych państwa i gmin (związków gmin — prowincyj).

Kwestja rozgraniczenia źródeł dochodowych państwa i gmin łączy się z kwestją rozgraniczenia ich zadań — zarówno we Włoszech, jak i gdzieindziej. Interesującym jest jednakże to, że we Włoszech projekt rządowy, który stał się następnie ustawą i reguluje od 1932 roku ustrój finansów gminnych, wychodzi z założenia, że zadania państwa i gmin muszą być bardziej dokładnie zróżniczkowane, aby to zróżniczkowanie mogło stanowić punkt wyjścia do rozgraniczenia finansów państwowych i gminnych.

Dla zakresu działania włoskich korporacji lokalnych typowym jest podział zadań na obowiązkowe i fakultatywne. Tylko po wypełnieniu zadań obowiązkowych, których charakter jest dokładnie ustalony w ustawach gminnych i prowincjonalnych, mogą gminy przystępować do wypełniania zadań fakultatywnych.

Zarówno przed wojną, jak i później do czasu objęcia władzy przez Mussoliniego (1 listopada 1922), jako też za rządów faszystowskich do roku 1932 *działalność gmin* sprowadzała się głównie do

1. ogólnej administracji lokalnej (z jej rozległymi gałęziami),
2. szkolnictwa,
3. komunikacji;

prowincyj zaś do:

1. komunikacji i innych robót publicznych, oraz
2. opieki społecznej.

Z biegiem czasu szereg ważnych zadań przerzucono na związki lokalne — bez przekazywania im odpowiednich środków na pokrycie odnośnych wydatków. (W szczególności ustawa komunalna i prowincjonalna z 1915 roku obciążyła gminy rzeczowemi i osobowemi wydatkami na szkolnictwo, a nadto na budowę i utrzymanie budynków szkolnych). Gdy okazało się, że gminy nie mogą wypełnić przekazanych im zadań, w ustawie z dnia 20.10.1925 r. zamieszczono postanowienie, przewidziane zresztą w ustawodawstwie niemieckim w redakcji, lepiej sprecyzowanej, że gmin i prowincyj nie można obciążać żadnymi nowymi zadaniami, o ile państwo nie da równocześnie do dyspozycji gmin odpowiednich środków na ich pokrycie.

Poza tem negatywnem postanowieniem, pozytywne postanowienia, dot. nowego podziału zadań, zawiera dopiero ustawa z 1931 roku, oparta na umotywowanym projekcie z 1930 roku. Projekt uznaje, że dotychczas-

sowy podział nie był oparty na przesłankach rzeczowych (naukowych), lecz był wynikiem gry sił politycznych, i że celowem jest odciążać gminy od niektórych zadań o charakterze szerszym, państwowym. Stosownie do tego, od roku 1932 niektóre wydatki na więziennictwo i szkolnictwo nie-elementarne (wyższe) należy przerzucić na państwo, a przede wszystkim odciążać gminy od olbrzymiego ciężaru wydatków osobowych szkolnictwa powszechnego. Ma to być pierwszy etap całkowitego przejścia przez państwo wszystkich wydatków, związanych z finansowaniem szkolnictwa powszechnego. Przejście ich ma być zakończone w ciągu 3 lat. To stanowi najistotniejszy punkt w programie podziału zadań.

Dekret z dn. 14.9.31 o finansach lokalnych (Testo unico della finanza locale), — obowiązujący od 1 stycznia 1932 r.

Dekret przyczynia się do jasnego rozgraniczenia finansów państwowych i komunalnych. *Poza dodatkami do państwowego podatku od gruntów i budynków (oraz pewnymi ograniczonymi subwencjami państwowymi) — wszystkie daniny komunalne — jako przeważnie samoistne — ściągane są i administrowane przez same gminy.* Tylko prowincje nie otrzymały tej autonomii podatkowej. Ustawodawca uważa kwestję rozgraniczenia finansów państwowych i komunalnych za rozwiązana na dłuższy okres czasu.

Myśl przewodnia reformy z 1931, jak to wyraźnie zaznaczono w uzasadnieniu do dekretu, zmierza do tego, by utrzymać wzgl. nadać gminom całkowitą autonomię finansową. W uzasadnieniu odrzuca się centralizm w dziedzinie finansowej, jako „nieekonomiczny“, a wskutek tego unika się, w miarę możliwości, systemu przekazywania przez państwo sum, pobranych na rzecz gmin. Natomiast uzasadnienie znajduje celowem ograniczyć autonomię prowincyj.

Z najistotniejszych szczegółów dekretu:

W zakresie dodatków komunalnych do państw. podatku od gruntów i budynków znacznie rozszerzono uprawnienia gmin, a ograniczono uprawnienia prowincyj. Wprowadzono dla gmin 3 granice, dla prowincyj — 2.

Prowincjom nie wolno przekraczać 2-iej granicy w żadnym wypadku. Gminy zaś mogą ewentualnie przekroczyć nawet 3-cią granicę. Wydatki fakultatywne tych gmin i prowincyj, które przekraczają pierwszą granicę, mogą wynosić najwyżej 10% zwyczajnych efektywnych wpływów. Należy zaś je zmniejszyć do 5%, o ile gminy przekroczyły drugą granicę lub prowincje otrzymują dotacje z funduszu wyrównawczego. Gminy, przekraczające 3-cią granicę, nie mogą ponosić żadnych fakultatywnych wydatków.

Najwyższe granice dodatków gminnych i prowinc. według dekretu z dn. 14.9.31 r.

Dodatki gminne						Dodatki prowincjonalne			
Podatek od gruntów			Podatek od budynków			Od gruntów		Od budynków	
Granice:			Granice:			Granice:		Granice:	
I	II	III	I	II	III	I	II	I	II
200%	200%	100%	50%	50%	25%	50%	100%	50%	75%

Przy ministerstwie finansów utworzono stałą centralną komisję do spraw finansów lokalnych i jej podporządkowano całość spraw, związanych z przeprowadzeniem reformy z dn. 14.9.31.

Jeżeli gmina, po osiągnięciu trzeciej granicy dodatków, jeszcze wykazuje deficyt budżetowy, budżet jej wyrównywa komisja. W tym celu może ona badać wydatki gminne i ewentualnie zmniejszyć je oraz podwyższyć stawki wszystkich podatków i dodatków. W stosunku do tych gmin ustanawia się zakaz zaciągania pożyczek.

Prowincje natomiast w razie deficytu budżetowego nie mogą podwyższać podatków ponad ustaloną granicę, lecz otrzymują dotacje z państwowego funduszu wyrównawczego, na który to cel wstawia się do budżetu państwowego 300 milionów L.

Aby osiągnąć równomierne wyzyskanie źródeł podatkowych, ustanowiono pewne relacje pomiędzy różnymi rodzajami podatków. Przy przekroczeniu wysokości stawek jednych podatków, inne podatki — fakultatywne — stają się obowiązkowymi.

Podatki i opłaty komunalne.

Podatek od konsumpcji (dazio di consumo),

który według motywów dekretu dobrze opłacił się, utrzymuje się nadal ze zmianami: znosi się podatek konsumcyjny od piwa, ponieważ — w przeciwieństwie do wina — lepiej pobierany jest w miejscu produkcji, a przeto powinien być podatkiem państwowym; w związku z tem podniesiono stawkę państw. pod. od piwa. Tak samo zniesiono podatek komunalny od wód mineralnych. — Zniesiono (na skutek skarg właścicieli winnic) dodatek państwowy do gminnego podatku od wina; w obecnej wysokości i formie podatek od wina stanowić ma — według motywów dekretu — trwałą pozycję dochodów gminnych. — Nadto dekret obciąża podatkiem gminnym: konserwy rybne, czekoladę i słodycze, ser i pewne inne produkty mleczne, perfumy i luksusowe mydła, meble, futra. Pobiera się podatek: w gminach „zamkniętych“ — przy przejściu towaru przez granicę gminy; w gminach „otwartych“ — w miejscach sprzedaży towaru.

Podatek od czynszu mieszkaniowego

zostaje rozszerzony — przy silnie akcentowanym charakterze *podatku personalnego*. Podatek obowiązuje, mianowicie, każdego, kto w obrębie gminy ma umeblowane pomieszczenie, bez względu na to, czy meble należą do niego, czy też do innej osoby. Od podatku wolne są czynsze poniżej 1400 L. Podatek wymierzany jest progresywnie: od 5 do 9% czynszu; do wysokości 10.000 L. czynszu wynosi 5%, powyżej 80.000 L. — 9%. Podatek może być zmniejszony o 5% jego kwoty za każde dziecko poniżej lat 20, zamieszkujące w danym pomieszczeniu razem z rodzicami, — z tem, że kwota obniżki za każde dziecko nie może przewyższać 100 L. (Dawniej płacono jednolicie 5% czynszu, przyczem od podatku wolne były czynsze poniżej 1200 L).

Gminy z ludnością poniżej 30.000 mieszkańców mogą, w miejsce podatku od czynszu mieszkaniowego, wznowić *podatek rodzinny*, stopniowany do najwyżej 8% dochodu. Dochody poniżej minimum egzystencji wolne są od podatku.

Podatek od przemysłu, handlu i rękodzieł

stary — znosi się i wprowadza nowy z opłatą patentową w niezmienionej formie.

Podatek od wynajmowania pokoi

za odpłatą osobom, nie związanym z daną gminą swem zajęciem, opłacają zarówno hotele i pensjonaty, jak i osoby prywatne, a mianowicie w wysokości 10% czynszu. $\frac{3}{4}$ wpływów przypadają na rzecz gminy, $\frac{1}{4}$ na rzecz miejscowych instytucyj dobroczynnych. W miejscowościach kuracyjnych pobiera się wzamian tego opłatę kuracyjną.

Podatek od koncesyj (licencyj)

uiszczają:

1. restauracje, kawiarnie, szynki i t. d. z wyszynkiem alkoholu,
2. kąpiele, garaże, stajnie,
3. sale do tańca, do gry w bilard i t. p.

Ad 1. Lokale z wyszynkiem wyrobów spirytusowych opłacają 30% czynszu mieszkaniowego, lokale z wyszynkiem wina, piwa, lemoniady i t. p. — 15%.

Ad 2. Kąpiele i urządzenia sanitarne płacą w tym roku, w którym koncesja została udzielona, 6%, a w następnych latach 6%^o czynszu komornianego.

Ad 3. Podatek wynosi 10% czynszu komornianego.

Oplaty od przyrostu wartości (fakultatywne).

Stosuje się tu zasadę odpłaty, w wypadkach mianowicie, gdy wzrost wartości własności miejskiej lub wiejskiej nastąpił w związku z inwestycjami publicznymi, przyczem wysokość tego wzrostu określają gminy.

Drobniejsze podatki i opłaty:**Podatek od zwierząt gospodarskich (imposta sul bestiame agricolo).**

Przy inwentarzu poniżej 10 sztuk (mlekojadnych krów lub kóz) płaci się 10 L. od sztuki, powyżej 10 sztuk — 20 L. $\frac{3}{4}$ podatku przypadają na rzecz państwa, $\frac{1}{4}$ na rzecz gmin. — Zniesiono podatek od zwierząt pociągowych.

Podatek od psów (obowiązkowy):

- 1) luksusowych — 150 L., 2) do polowania lub stróżowania — 50 L., 3) w odosobnionych domostwach lub peryferiach gminy do pilnowania domu lub stada — 15 L.

Podatek od zaprzęgów

- a) prywatnych i b) publicznych: a) od wozu dwukonnego o 4 kołach — 300 L., od 1-konnego o 4 kołach — 200 L., od wozu o 2 kołach — 150 L. rocznie. Podatek podwyższa się dwukrotnie, o ile na wozie umieszczono herb szlachecki. b) Od wozów, kursujących według rozkładu jazdy 150 L., od wszelkich innych zaprzęgów i wozów pogrzebowych — 120 L.

Podatek od służby domowej

wzrasta progresywnie, stosownie do liczby służących. Od służby męskiej wyższy, niż od służby kobiecej. Najniższe stawki 40 L. wzgl. 12,5 L. rocznie.

Podatek od fortepianów i bilardów

Od fortepianu pobiera się 50 L. rocznie (dopuszczalne są zniżki i zwolnienia); od bilardu w mieszkaniu prywatnym 125 L., w lokalu publicznym 250 L.

Podatek od szyldów firmowych i reklamowych

zróżniczkowany w 7 kategoriach, stosownie do położenia ulicy i wielkości przedsiębiorstwa. Za napisy w językach obcych liczy się 5-krotna normalna opłata.

Podatek od widowisk

jest państwowy. Gminy otrzymują jednakże od państwa część wpływów. — (Zniesiono udział gmin we wpływach państwowych ze sprzedaży tytoniu).

Oplaty od zajętego terenu miejskiego

obejmują również balkony i inne części domów, występujące pod lub nad ziemią na teren miejski. Istnieje też cały szereg innych opłat: za akty stanu cywilnego, za miejsce na cmentarzach, za cechowanie, za targi i jarmarki i t. d., i t. d.

Z opłat na rzecz prowincyj, obowiązkowym jest pobór opłaty od rowerów i wozów, pociąganych przez zwierzęta, oraz opłaty za zużycie dróg (contributo integrativo di utenza stradale). Opłaty ściąga prowincja i dzieli je pomiędzy gminy, prowincję i autonomiczne przedsiębiorstwa drogowe — w stosunku do ponoszonych ciężarów na utrzymanie dróg.

Sprawozdanie z działalności Komitetu Plantacyjnego Miast Rzplitej za rok 1933.

W dniu 1 stycznia roku 1933 Komitet Plantacyjny Miast Rzplitej liczył 29 członków. W okresie sprawozdawczym Komitet poniósł bolesną stratę wskutek zgonu dwóch zasłużonych, długoletnich członków: 20-go sierpnia zmarł ś. p. Józef Gebethner, a 12-go grudnia prezes Komitetu ś. p. inż. Edward Geisler, powołany na to stanowisko 1.10.1915 r. Do ostatnich dni swoich ś. p. Geisler nie szczędził Komitetowi pracy i cennych rad, które przyczyniały się do rozkwitu instytucji i do ogarniania przez nią coraz szerszego zakresu działania.

Już w roku 1932 Komitet Plantacyjny Miast Rzplitej uznał za konieczne podjęcie kroków w celu nawiązania bliższych stosunków z miastami prowincjonalnymi. Wyrazem tej decyzji było zwołanie wspólnie z Związkiem Miast Polskich na 11 i 12 marca r. 1933 pierwszego w Polsce Zjazdu Ogrodników Miejskich. Referaty w liczbie 5-ciu wygłosili pp.: dyr. L. Danielewicz z Warszawy „Plantacje miejskie w Polsce i zagranicą”; dyr. St. Rogowicz z Łodzi: „Prace przygotowawcze do urządzania plantacji miejskich”; dyr. Wł. Marciniec z Poznania: „Zasady obsadzania ulic drzewami”; sekretarz K. P. M. Rz. Stan. Schönfeld programowy referat „Utworzenie sieci organizacyjnej ekspozytur K. P. M. Rz.”; instruktor M. Adamkiewicz „Ogrody działkowe” ilustrowany wyświetleniem filmu propagandowego. Pozatem delegaci 4-ch miast skreślili w krótkich przemówieniach charakterystykę stanu plantacji na terenie swego działania. Wynikiem narad było 16 uchwał i rezolucyj, które zostały opublikowane w sprawozdaniu ze Zjazdu w Nr. 7 „Samorządu Miejskiego” z 1.IV.1933 r. na str. 405 — 407.

Referaty zostały wydrukowane w „Samorządzie Miejskim” Nr. 23 z 1933 r. i Nr. 4 z 1934 r.

Równocześnie z zaproszeniami zostały do 151 miast rozesłane *kwestjonariusze*, dotyczące stanu zazielenienia miast, budżetu plantacyjnego, personelu, i współpracy z K-tem Plantacyjnym. Do końca 1933 r. wpłynęło 106 odpowiedzi (70%).

W wyniku Zjazdów, rozesłanych *kwestjonariuszy* i żywej korespondencji, zaczynają się już tworzyć *oddziały miejscowe*. W roku sprawozdawczym zawiązały się jako samodzielne placówki oddziały Komitetu Plantacyjnego w Borysławiu (16 osób), nie posiadającym dotychczas

wcale plantacji, oraz w Radomiu. Oprócz powyższych miejscowości jest zamierzone powstanie oddziałów w szeregu innych jeszcze ośrodków, jak: Białystok, Bochnia, Grodzisk Maz., Krasnystaw, Kutno, Łuck, Murcki, Nowy Bytom, Nowy Sącz, Oświęcim, Otwock, Piotrków, Wejherowo, o co Komitet usilnie zabiega.

Inicjatywa powstawania oddziałów wywołała konieczność usamodzielnienia Komitetu Plantacyjnego. W tym celu specjalna komisja opracowała *projekt statutu* nowej organizacji pod nazwą: Towarzystwo Popierania Plantacji Miast Rzeczypospolitej (w skróceniu T. P. M.).

W dążeniu do *rozszerzenia zasięgu wpływów* Komitetu Plantacyjnego, delegacja Komitetu odbyła *konferencję* z Prezesem Dyr. Kolejowej Warszawskiej w sprawie zasłaniania roślinami nieestetycznych widoków wzdłuż torów kolejowych oraz upiększania dojazdów do Warszawy i innych stacji ważniejszych. Ten sam temat odnośnie Warszawy był omawiany z *miejskim Biurem Regulacji*.

Ta sama delegacja została przyjęta przez p. Wiceministra Spraw Wojskowych, gen. Składkowskiego, w sprawie współdziałania Komitetu Plantacyjnego przy intensywnie prowadzonym obecnie *zadrzewianiu obiektów wojskowych* oraz z posłem A. Wierzbickim, Dyr. Centr. Związku Polskiego Przemysłu, Handlu i Finansów „Lewjatan” w sprawie nawiązania stosunków z *osiedlami przemysłowymi* w celu ich ozdabiania roślinnością.

W wykonaniu jednej z rezolucyj Zjazdu K. Pl. w drodze korespondencji zabiegał w Min. Rolnictwa i R. R. a następnie u władz wojewódzkich, o zwrócenie baczniejszej uwagi na *ochronę* nietylko państwowych, lecz i prywatnych *lasów podmiejskich* w celu utrzymania zbiorników świeżego powietrza w myśl nowoczesnych wymogów higieny i urbanistyki. Z 2 województw wpłynęły odpisy okólników, rozesłanych z odpowiedniemi zaleceniami do starostw.

Dezyderat w sprawie ustanowienia przy urzędach wojewódzkich odpowiednio wykwalifikowanych *inspektorów plantacyjnych*, którzy czuwaliby nad zdobieniem roślinnością miast, zwłaszcza mniejszych, znalazł całkowite zrozumienie i poparcie w postaci rozesłanego przez Min. Spraw Wewnętrznych do Urzędów Wojewódzkich okólnika z zaleceniem wykonania w miarę posiadanych środków.

Wszystkie inne uchwały i dezyderaty I-go Zjazdu Ogrodników Miejskich zostały załatwione drogą listów, odezów lub okólników.

W okresie sprawozdawczym Komitet Plantacyjny *udzielał porad* lub wyrażał opinię w następujących kwestjach: 1) Min. Komunikacji o wpływie topoli przydrożnych na sąsiednie pola. 2) Min. Komunikacji w spra-

wie stosowania suchodrzewu (*Lonicera*) do tworzenia osłon wzdłuż torów kolejowych. 3) Opracowanie projektu parku im. Derdowskiego w Wielkiej Wsi — Hallerowie. 4) Opracowanie projektu parku im. Sienkiewicza w Łukowie. 5) Opracowanie projektu parku publicznego w Białej Krakowskiej.

Komitet Plantacyjny *interwenjował* w Magistracie m. st. Warszawy w sprawie projektowanego przeprowadzenia ulic przez Ogród Saski i Kraśińskich oraz w sprawie rzekomego zamiaru skasowania zieleńców na placach: Zbawiciela, Bankowym i Teatralnym.

Komitet Plantacyjny brał za pośrednictwem delegatów *udział* w VI-ym Ogólnopolskim Zjeździe Ogrodniczym w Toruniu i w konferencji prasowej T-wa Ogródków rodzinnych. W obu wypadkach p. Stan. Schönfeld jako przedstawiciel Komitetu, wystąpił z referatami, które Prezydjum Komitetu przyjęło do zatwierdzającej wiadomości.

W roku sprawozdawczym biuro Komitetu załatwiło 390 numerów korespondencji, z czego duża ilość była wysłana w licznych egzemplarzach. Prezydjum na 9-u posiedzeniach załatwiło 92 sprawy. Na 6-u zebraniach plenarnych Komitet załatwił 44 sprawy. Subwencja ze strony Związku Miast Polskich wyniosła zł. 3.000 z czego zł. 2.700 wydano na pensje i wynagrodzenia, zaś z oszczędności utworzono fundusz rezerwowy w wysokości 750 zł. Komitet Planacyjny M. Rz. składa na tem miejscu podziękowanie Związkowi Miast Polskich za udzieloną subwencję.

Prezydjum Komitetu Plantacyjnego stanowili w roku sprawozdawczym pp.: inż. Edward Geisler — prezes, dr. Konrad Ilski — wiceprezes, Stan. Schönfeld — sekretarz, oraz członkowie: Teodor Chrząński, inż. Józef Œwikiel, dyr. Leon Danielewicz, Walerjan Kronenberg, Waclaw Zaykowski, Stanisław Życieński.

Członkami Komitetu byli pp.: Bobiński Stanisław, inż. Daniewski Jan, Gebethner Józef, jako del. Tow. Przyj. Koła i Bud, Gumienny Mikołaj, jako del. T-wa Przyj. Dziel. Czyste, prof. dr. Hryniewiecki Bolesław, jako del. Państw. Rady Ochrony Przyrody i Ligi Ochrony Przyrody, prof. dr. Jankowski Edmund, inż. Kączkowski Stanisław, jako del. oddziału Warszawskiego Ligi Ochrony Przyrody, dr. Łazarowicz Klemens, jako del. Związku Miast Polskich, Michałowski Aleksander, jako del. T-wa Przyj. Pragi, dyr. Miklaszewski Jan, jako del. Państw. Rady Ochrony Przyrody, Nowakowski Waclaw, inż. Ponikowski Stefan, Puchalski Władysław, jako del. T-wa Przyj. Woli, Szanior Franciszek, inż. Wojciechowski Zdzisław, jako del. T-wa Przyj. dziel. Czyste, Woydno Władysław, Wrzesiński Józef, Wyczański Władysław, jako del. T-wa Przyj. Pelcowizny, Zakolski Jerzy, i red. Zieliński Wiktoryn Jan.

Z ZAGADNIENŃ USTROJOWYCH.

OD REDAKCJI: Szereg miast zwrócił się do Związku Miast Polskich o nadesłanie wzorowego regulaminu obrad rady miejskiej i magistratu, dostosowanego do ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego.

Czyniąc zadość tym życzeniom, Związek Miast opracował narazie projekt wzorowego regulaminu obrad rady miejskiej dla miast województw centralnych, w których obowiązuje dekret o samorządzie miejskim. W następnym numerze „Samorządu Miejskiego“ zamierzamy podać te zmiany, nieduże zresztą, jakie do wspomnianego projektu powinny być wprowadzone przy zastosowaniu regulaminu do miast na obszarze pozostałych województw.

Nie traktując wspomnianego projektu, jako ostatecznego brzmienia wzorowego regulaminu, zwracamy się do Zarządów Miejskich o nadsyłanie do tego projektu swych uwag, względnie w konkretnej formie zaproponowanych innych zmian i uzupełnień. Specjalną uwagę pod tym względem zwracamy na § 3 ust. 3, § 5, § 9 ust. 2, § 68 projektu, co do których zresztą zamierzamy, przed nadaniem regulaminowi ostatecznego brzmienia, wyjaśnić stanowisko władz nadzorczych.

Zaznaczamy, że do projektu regulaminu wprowadziliśmy niektóre postanowienia dekretu o samorządzie miejskim oraz ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego, bez zamieszczenia których regulamin byłby niekompletny. Dla uniknięcia niepotrzebnej dyskusji w sprawach, uregulowanych przez obowiązujące przepisy, powołane zostały przy poszczególnych paragrafach artykuły i paragrafy odnośnych przepisów prawnych, w których przepisy regulaminu mają całkowite, względnie częściowe swe oparcie.

Co się tyczy regulaminu magistratu, to jest on obecnie w opracowaniu i będzie opublikowany w jednym z najbliższych numerów „Samorządu Miejskiego“ po wyczerpaniu sprawy regulaminu obrad rady miejskiej.

REGULAMIN OBRAD RADY MIEJSKIEJ *)

uchwalony przez Radę Miejską w na posiedzeniu w dn. 193 r. na podstawie art. 43 ust. 1 p. c. ustawy z dnia 23 marca 1933 roku o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 294).

1. Ukonstytuowanie się Rady. § 1. 1) Nowo wybrana Rada Miejska w, zwana w niniejszym regulaminie „Radą“, jest ukonstytuowana w dniu pierwszego prawomocnego jej posiedzenia przy składzie, uprawnionym w myśl obowiązujących przepisów do podejmowania uchwał, nie wymagających wzmocnionego kompletu (kwalifikowanego quorum — § 15 ust. 1).

2) Od chwili ukonstytuowania się Rady jest ona zdolna do wszelkich czynności w zakresie swego działania niezależnie od tego, czy nowo wybrany przełożony gminy objął urządowanie.

§§ 3, 4 i 5 rozp. II.

2. Przewodnictwo. § 2. 1) Na posiedzeniach Rady przewodniczy burmistrz 1).

2) W razie nieobecności burmistrza, lub niemożności pełnienia przez niego czynności służbowych, przewodniczy na posiedzeniach Rady wiceburmistrz.

3) Podczas wyborów członków Zarządu Miejskiego w, zwanego w niniejszym regulaminie „Zarządem“, komisji rewizyjnej, w czasie rozpatrywania sprawozdania i wniosków komisji rewizyjnej lub podejmowania w tym zakresie uchwał, w czasie rozpatrywania wniosku o odnowienie składu komisji rewizyjnej i odwołanie w tym celu jej członków — przewodniczy jeden z radnych, wybrany każdorazowo w tym celu przez radnych zwykłą większością głosów.

4) Do czasu objęcia urządowania przez nowo wybranego przełożonego gminy, przewodniczy dotychczasowy przełożony gminy.

Art. 23 dekretu, art. 35 ust. 1 i 4, art. 52 ust. 2 u. s., § 67 rozp. II.

*) OBJAŚNIENIA SKRÓTÓW.

dekr. — dekret o samorządzie miejskim z dn. 4.2.1919 r. (Dz. Pr. Nr. 13, poz. 143).

u. s. — ustawa z dn. 23.3.1933 r. o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. Nr. 35, poz. 294).

II rozp. — rozporządzenie II Ministra Spraw Wewnętrznych z dn. 15.12.1933 r. w sprawie wykonania ustawy o częściowej zmianie ustroju samorządu terytorjalnego (Dz. U. Nr. 100, poz. 769).

Powołane w tekście projektu paragrafy odnoszą się do paragrafów projektu.

1) Projekt regulaminu dotyczy miast niewydziałonych z powiatowych związków samorządowych. W miastach wydziałonych należałoby zamiast „burmistrz“, „wiceburmistrz“ wpisać „prezydent“, „wiceprezydent“ lub „wiceprezydenci“.

3. Zwolywanie posiedzeń. § 3. 1) Posiedzenia Rady zwołuje burmistrz w miarę potrzeby, conajmniej jednak raz na miesiąc z wyjątkiem miesiąca lipca, który uznaje się za miesiąc feryj letnich.

2) Posiedzenie budżetowe powinno być zwołane na . . . 3. miesięcy/tygodni przed rozpoczęciem nowego roku budżetowego, a posiedzenie w sprawie rozpatrzenia rocznego sprawozdania rachunkowego najpóźniej w . . . 4. miesięcy/tygodni po zakończeniu roku budżetowego, a wyjątkowo najpóźniej w . . . 5.

3) W razie rozwiązania Rady przełożony gminy obowiązany jest zwołać w ciągu . . . dni od dnia otrzymania odnośnego zarządzenia posiedzenia Rady w celu przyjęcia tego zarządzenia do wiadomości lub powzięcia uchwały w sprawie podjęcia środków prawnych przeciwko temu zarządzeniu i powołania w tym celu pełnomocników.

4) Burmistrz obowiązany jest zwołać posiedzenie na żądanie, zgłoszone pisemnie przez radnych ($\frac{1}{4}$ ustawowej liczby radnych) lub na żądanie kolegium Zarządu (Magistrat). W żądaniu zwołania posiedzenia Rady powinny być wskazane sprawy, mające być przedmiotem obrad.

5) Pierwsze posiedzenie Rady dotychczasowy przełożony gminy jest obowiązany zwołać najpóźniej w ciągu czternastu dni po uprawomocnieniu się niezaprotestowanych wyborów wszystkich radnych, bądź po wydaniu przez właściwą władzę ostatecznej decyzji, orzekającej o ważności wyborów.

Art. 24 dekretu, art. 69 u. s., § 5 rozp. II.

§ 4. 1) Burmistrz obowiązany jest zwołać w ciągu 14 dni posiedzenie Rady na uzasadnione żądanie komisji rewizyjnej.

2) Jeżeli burmistrz względnie wiceburmistrz (§ 5) nie uzna powodów, podanych przez przewodniczącego komisji rewizyjnej przy żądaniu zwołania posiedzenia Rady, za dostatecznie uzasadnione, obowiązany jest zwrócić się do władzy nadzorczej w celu uzyskania decyzji.

§ 66 rozp. II.

§ 5. Posiedzenia Rady w wypadkach, przewidzianych w § 3 ust. 4 i § 4 ust. 1, zwołuje w razie nieobecności burmistrza lub niemożności pełnienia przez niego czynności służbowych, wiceburmistrz, w innych wypadkach na mocy upoważnienia burmistrza.

§ 47 rozp. II.

§ 6. 1) Przewodniczący zawiadamia członków Rady o jej posiedzeniach pisemnie przynajmniej na dni przed posiedzeniem, dołączając do zawiadomień odpowiednie materiały.

2) W nagłych wypadkach zawiadomienia mogą być doręczone na godz. przed posiedzeniem.

3) Jednocześnie powinno być wysłane zawiadomienie o posiedzeniu do władzy nadzorczej.

4) Zawiadomienia powinny być podpisane przez przewodniczącego.

Art. 67 ust. 4 u. s.

1) Pierwsze posiedzenie budżetowe w tym roku w dniu 14.12.1933 r. w sprawie budżetu na 1934 r. przed rozpoczęciem

§ 7. 1) Zaproszenia doręcza się za pokwitowaniem.

2) Otrzymane zaproszenia członkowie Rady powinni kwitować osobiście, a w razie ich nieobecności dorośli domownicy lub dozorca domu.

§ 8. W zawiadomieniu należy wskazać dzień, godzinę, miejsce oraz podać porządek obrad posiedzenia (§ 25 reg.).

4. Udział członków Rady w posiedzeniach. § 9. 1) Członkowie Rady obowiązani są przybywać na posiedzenia punktualnie i brać w nich udział aż do końca.

2) Opuszczanie posiedzeń przed ich ukończeniem bez podania przewodniczącemu okoliczności usprawiedliwiających, pociąga za sobą kary, przewidziane w § 11 ust. 1 niniejszego regulaminu.

§ 10. 1) Opuszczenie bez usprawiedliwionych powodów trzech kolejnych posiedzeń Rady powoduje utratę mandatu członka Rady.

2) Przepis ten nie dotyczy członków Zarządu.

3) Do orzekania w tych sprawach powołana jest władza nadzorcza.

4) Przewodniczący Rady obowiązany jest donieść władzy nadzorczej o opuszczeniu trzech kolejnych posiedzeń przez radnego, wskazując w doniesieniu przyczyny opuszczenia posiedzeń.

patn Art. 6 ust. 4 i 8 u. s., §§ 10 i 12 rozp. II.

§ 11. 1) Członek Rady, nie przybywający na posiedzenie bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od 3 do 25 złotych.

2) Członek Rady, nie przybywający na drugie posiedzenie, zwołane z tym samym porządkiem obrad (§ 17), bez podania okoliczności usprawiedliwiających, podlega karze od 10 do 100 złotych.

3) O tem, czy okoliczność, podana przez członka Rady, usprawiedliwia jego nieobecność, decyduje przewodniczący.

4) Wymiar kary należy do uznania przewodniczącego.

Art. 30 i 31 dekretu.

§ 12. 1) O niemożności przybycia na posiedzenie członek Rady obowiązany jest donieść przewodniczącemu na piśmie bądź przez upoważnioną osobę w zasadzie przed posiedzeniem, podając okoliczności, uniemożliwiające przybycie na posiedzenie.

2) Wyjaśnienia te powinny być doręczane przewodniczącemu najpóźniej na następnym posiedzeniu Rady.

§ 13 rozp. II.

§ 13. Jeżeli w sprawie, stanowiącej przedmiot obrad, zainteresowany jest materialnie członek Rady, jego małżonek, krewni lub powinowaci pierwszych trzech stopni, osoby, pozostające pod jego opieką, przysposabiający lub przysposobiony, albo zastępca prawny lub mocodawca, członek Rady nie może być obecny przy rozważaniu tej sprawy i brać udziału w głosowaniu.

Art. 9 ust. 2 u. s.

5. Prawomocność posiedzeń (quorum). § 14. 1) Członkami Rady są burmistrz, wiceburmistrz, ławnicy i radni. *48.*

2) Ustawowa liczba członków Rady wynosi *48.*
Art. 12 dekretu, art. 1 ust. 4, art. 37 u. s.

§ 15. 1) Dla prawomocności posiedzeń niezbędna jest obecność przynajmniej *25* członków Rady (zwykłej większości ustawowej liczby członków Rady).

2) W wypadkach, przewidzianych w § 2 ust. 3 niniejszego regulaminu, dla prawomocności posiedzeń niezbędna jest obecność przynajmniej *25* radnych (zwykłej większości ustawowej liczby radnych).

3) Do powzięcia uchwał o zaciągnięciu pożyczki, o aljenowaniu to jest pozbywaniu nieruchomości miejskich, o wykluczeniu radnego za czyn hańbiący (§ 55), oraz uchwał, dotyczących regulaminu Rady, niezbędna jest zawsze obecność przynajmniej *37* członków Rady ($\frac{2}{3}$ ustawowej liczby członków Rady).

Art. 33 dekretu, art. 36 u. s., § 67 rozp. II.

§ 16. 1) Przed przystąpieniem do porządku obrad przewodniczący stwierdza quorum.

2) Poza tem przewodniczący obowiązany jest stwierdzić quorum na żądanie każdego członka Rady.

3) Wniosek w tej sprawie może być zgłoszony jedynie przed rozpoczęciem głosowania.

4) W razie stwierdzenia braku quorum przewodniczący obowiązany jest posiedzenie zamknąć względnie zarządzić przerwę, jeżeli nieobecność członków Rady jest tylko chwilowa.

§ 17. 1) Jeżeli jedno posiedzenie nie odbyło się skutkiem niedostatecznej liczby obecnych, to następne posiedzenie, zwołane z tym samym porządkiem obrad, jest prawomocne, niezależnie od liczby przybyłych członków.

2) Przy zwoływaniu tego drugiego posiedzenia należy zachować tryb postępowania, przewidziany w §§ 6 — 8 niniejszego regulaminu.

3) Przepisy niniejszego paragrafu nie mają zastosowania w tych wypadkach, gdy dla prawomocności posiedzeń i podejmowania uchwał niezbędne jest kwalifikowane quorum (§ 15 ust. 3).

Art. 31 dekretu.

6. Jawność posiedzeń. § 18. 1) Posiedzenia Rady są z reguły jawne.

2) Podczas obrad nad budżetem, rozpatrywania wszelkich sprawozdań finansowo-rachunkowych, oraz sprawozdań i wniosków komisji rewizyjnej posiedzenia muszą być jawne.

Art. 25 dekretu.

§ 19. 1) Na posiedzeniach jawnych może być obecna publiczność w miejscu do tego specjalnie przeznaczonym.

2) Na zarządzenie przewodniczącego obecność publiczności na posiedzeniu Rady może być wyjątkowo uzależniona od posiadania kart-wstępu, wydawanych przez biuro Zarządu.

3) W razie zakłócenia przez publiczność porządku na posiedzeniach Rady, przewodniczący ma prawo usunąć z sali posiedzeń każdą osobę, a w razie potrzeby zarządzić całkowite opróżnienie z publiczności sali, w której odbywa się posiedzenie.

Art. 26 dekretu.

§ 20. 1) Posiedzenie Rady, zwołane zgodnie z § 3 ust. 3, jest tajne.

2) Na wniosek przewodniczącego lub przynajmniej $\frac{1}{4}$ obecnych członków Rada może większością $\frac{2}{3}$ głosów obecnych uchwalić tajność obrad za wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 18 ust. 2.

3) Uchwała co do tajności obrad zapada po wysłuchaniu jednego głosu za tajnością i jednego przeciw tajności.

Art. 69 u. s.

§ 21. 1) Na posiedzeniach tajnych poza członkami Rady mogą być obecni stosownie do uznania przewodniczącego protokolant oraz inni urzędnicy miejscy, referujący sprawy, bądź udzielający wyjaśnień.

2) Rada ze swej strony może żądać od przewodniczącego usunięcia z posiedzenia tajnego niektórych pracowników miejskich.

3) Tajność obrad obowiązuje wszystkich obecnych.

Art. 25 dekretu.

§ 22. Na wszelkich posiedzeniach Rady, zarówno jawnych jak i tajnych, może być obecny przedstawiciel władzy nadzorczej.

Art. 67 ust. 4 u. s.

§ 23. W posiedzeniach Rady, na których są rozpatrywane wnioski i sprawozdania komisji rewizyjnej, ma prawo brać udział przewodniczący tej komisji, jednak, o ile nie jest radnym, jedynie z głosem doradczym.

Art. 62 ust. 9 u. s.

§ 24. W posiedzeniach Rady mogą brać udział z głosem doradczym rzeczoznawcy, zaproszeni przez przewodniczącego oraz Radę na mocy uchwały, powziętej zwykłą większością głosów, oraz stosownie do uznania przewodniczącego urzędnicy miejscy.

7. Porządek obrad.

§ 25. 1) Porządek obrad układa przewodniczący.

2) Porządek obrad powinien za wyjątkiem wypadków, przewidzianych w § 3 ust. 2, jako pierwsze punkty zawierać:

1 — przyjęcie porządku obrad,

2 — przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia Rady,

3 — komunikat burmistrza o uchwałach magistratu.

3) Porządek obrad powinien na końcu przewidywać wolne wnioski, zapytania pod adresem Zarządu oraz interpelacje.

Art. 61 dekretu.

§ 26. 1) Posiedzenie rozpoczyna się od stwierdzenia przez przewodniczącego prawidłowości zwołania posiedzenia, poczem następuje stwierdzenie quorum (§ 15), komunikat przewodniczącego o utracie mandatów przez radnych i objęciu mandatów przez zastępców oraz oświadczenie przewodniczącego co do usprawiedliwionej nieobecności radnych na tem posiedzeniu oraz poprzednim.

2) Po czynnościach, podanych wyżej, następuje przyjęcie przez Radę porządku obrad. Przewodniczący odczytuje rozesłany członkom Rady porządek obrad z temi ewentualnymi uzupełnieniami, jakie Magistrat zdecydował do niego wprowadzić, bądź w zmienionej przez siebie kolejności.

3) Każdy z członków Rady może zabrać głos w sprawie porządku obrad.

4) O ile w sprawie porządku obrad nikt nie zabiera głosu, porządek uważa się za przyjęty. O ile zaś członkowie Rady zaproponują zmiany do porządku i gdy nikt z pozostałych członków Rady zmianom tym się nie sprzeciwi, przewodniczący zaś wyrazi zgodę na proponowane zmiany, porządek obrad uważa się będzie za ustalony w proponowanym brzmieniu. W razie sprzeciwu ze strony przewodniczącego, bądź ze strony pozostałych członków Rady, przewodniczący poddaje pod głosowanie Rady sprawę przesunięcia poszczególnych punktów.

5) Uzupełnienie porządku obrad, w razie sprzeciwu ze strony przewodniczącego lub ze strony członków Rady, może być dokonane w trybie głosowania wniosku nagłego. (5 26 II Rozp. wspomniany)

§ 27. 1) Przyjęcie protokołu poprzedniego posiedzenia odbywa się w ten sposób, że przewodniczący zapytuje członków Rady, czy nie zgłaszają do niego żadnych uwag i poprawek.

2) Poprawki te i uwagi zgłaszać mogą jedynie członkowie Rady, którzy byli obecni na posiedzeniu, którego protokół jest przyjmowany.

3) Przewodniczący może żądać zgłoszenia poprawek do protokołu na piśmie.

4) O ile przewodniczący przyjmie zgłoszone poprawki, umieszcza się je w protokole posiedzenia, na którym je zgłoszono, oraz zaznacza się w protokole, którego dotyczą.

5) W razie sprzeciwu przewodniczącego, zgłoszone poprawki przyjmuje Rada większością głosów.

§ 28. Burmistrz (względnie wiceburmistrz (§ 5) obowiązany jest powiadomić Radę o otrzymaniu sprawozdania komisji rewizyjnej na najbliższym posiedzeniu Rady i umieścić to sprawozdanie na porządku obrad bądź tegoż posiedzenia Rady, bądź też najbliższego następnego posiedzenia.

Art. 65 ust. 10 u. s., § 65 ust. 3 II rozp.

§ 29. W razie niezatwierdzenia przez właściwą władzę nadzorczą uchwały Rady lub jej unieważnienia wzgl. zawieszenia, przewodniczący komunikuje o tem na pierwszym zwyczajnym, lub w razie nagłości, na nadzwyczajnym posiedzeniu Rady.

*Przyjęty
w dniu 26
miesiąca
roku
przewodniczący
Rady
miejscy
R. M.*

§ 30. 1) Członkowie Rady mają prawo stawiania wniosków zarówno zwykłych jak i nagłych w sprawach, niezwiązanych z porządkiem obrad, i wyjednywania co do nich uchwał Rady.

2) Wszystkie wnioski powinny być składane przewodniczącemu na piśmie.

§ 31. Wnioski nagłe może zgłaszać przewodniczący, Magistrat lub grupa członków Rady, złożona przynajmniej z... osób ($\frac{1}{4}$ obecnych na posiedzeniu).

§ 32. 1) Po zgłoszeniu nagłego wniosku, przewodniczący podaje jego treść niezwłocznie do wiadomości Rady i wnosi pod obrady sprawę nagłości.

2) Rada decyduje o nagłości sprawy zwykłą większością głosów obecnych po wysłuchaniu jednego przemówienia za nagłością i jednego przeciwko niej.

3) Po przyjęciu przez Radę nagłości wniosku, Rada niezwłocznie przystępuje do rozpatrzenia tej sprawy z zachowaniem § 34.

4) Sprawa, objęta nagłym wnioskiem, może być przez Radę zdecydowana w razie braku sprzeciwu ze strony członków Zarządu (§ 34).

5) Jeżeli nagły wniosek odesłany będzie do magistratu, Rada może oznaczyć termin, w ciągu którego sprawa powinna być wniesiona na posiedzenie Rady.

§ 33. 1) Wnioski zwykłe może zgłaszać każdy z członków Rady.

2) Wnioski te przewodniczący komunikuje Radzie po wyczerpaniu porządku obrad według kolejności ich złożenia przez członków Rady.

3) Przewodniczący oświadcza się według swego uznania za odesłaniem tych wniosków do magistratu, bądź za ich odrzuceniem. W pierwszym przypadku przewodniczący może otworzyć dyskusję nad wnioskiem lub też nie, w drugim wypadku przewodniczący udziela wnioskodawcy głosu dla uzasadnienia wniosku, poczem Rada decyduje o otwarciu dyskusji. W każdym razie musi mieć zastosowanie § 34.

§ 34. 1) Rada nie może podejmować wiążących uchwał bez uprzedniego rozpatrzenia danej sprawy przez Magistrat, bądź przez organ, posiadający jego uprawnienia (art. 72 ust. 4 u. s.).

2) Wyjątek stanowią sprawy nagłe, gdy o decydowaniu ich nie sprzeciwia się żaden z obecnych na jej posiedzeniu członków Zarządu.

Art. 44 ust. 1, art. 45, 72 ust. 4 u. s., § 26 rozp. II.

§ 35. 1) Każdy radny ma prawo po wyczerpaniu porządku obrad zgłaszać interpelacje i żądać od Zarządu wyjaśnień.

2) Przewodniczący może żądać przedstawienia interpelacji na piśmie.

3) Odpowiedzi na interpelację powinien przewodniczący udzielać na posiedzeniu, na którym ją zgłoszono, albo też na następnym posiedzeniu Rady.

4) Po wysłuchaniu przez Radę wyjaśnień przewodniczącego, następuje dyskusja w tej sprawie, jeżeli Rada uzna to za potrzebne.

8. Przekazywanie spraw komisjom. § 36. 1) Rada może przekazywać rozpatrywanie i opinjowanie spraw, dotyczących administracji i gospodarki miejskiej, oraz przygotowywanie wniosków na Radę specjalnym komisjom, wybranym z jej łona oraz w miarę potrzeby z pośród mieszkańców miasta, posiadających prawo wybieralności do Rady.

2) Konieczne jest uprzednie rozpatrzenie przez właściwą komisję wniosków dotyczących: regulaminu obrad Rady, budżetu rocznego lub dodatkowego, sprzedaży i kupna nieruchomości, zaciągnięcia pożyczki długoterminowej, uchwalenia przepisów miejscowych, statutów przedsiębiorstw miejskich i statutów podatkowych oraz sprawy wyłączenia radnego za czyn hańbiący (§ 55).

3) W nagłych wypadkach Rada uchwałą, powziętą większością ustawowej liczby członków Rady, może odstąpić od tego przepisu.

4) Przed rozpatrzeniem przez Radę sprawy sprawozdań z wykonania budżetu, nie wyłączając załwierzenia rocznych zamknięć rachunkowych i bilansów, konieczna jest opinia komisji rewizyjnej.

5) Magistrat może przekazywać komisjom bezpośrednio do zaopiniowania wnioski, dotyczące spraw, wymienionych w ustępie 2 z wyjątkiem głównego budżetu.

Art. 45 ust. 1, art. 63 u. s., § 69 II rozp.

§ 37. Zażalenia członków gminy na czynności burmistrza, zgłoszone do Rady, po odczytaniu ich przez przewodniczącego Rada przekazuje komisji rewizyjnej bez dyskusji.

Art. 55 dekretu.

§ 38. 1) Rada może przekazywać decydowanie w zastępstwie Rady w poszczególnych sprawach, wymagających jej uchwały, specjalnym komisjom, składającym się jedynie z radnych.

2) Nie mogą być przekazywane komisjom do decydowania sprawy, w których wymagane jest kwalifikowane quorum (§ 15 ust. 3).

Art. 45 ust. 1 u. s.

§ 39. Sprawy, które w myśl niniejszego regulaminu powinny być rozpatrzone przez komisje, Rada przekazuje komisjom bez dyskusji.

§ 40. 1) Posiedzenia komisji, z wyjątkiem komisji rewizyjnej, zwołuje i na nich przewodniczy burmistrz lub wyznaczony przez niego członek Zarządu Miejskiego.

2) Sposób powoływania komisji, ich skład i sposób prowadzenia obrad, ustalają odrębne regulaminy, uchwalone przez Radę.

Art. 33 dekretu, art. 45 ust. 3 u. s.

9. Sposób prowadzenia obrad. § 41. 1) Obradami kieruje oraz czuwa nad porządkiem podczas posiedzenia przewodniczący.

2) W sprawach, dotyczących sposobu prowadzenia obrad nieprzewidzianych wyraźnie w niniejszym regulaminie, rozstrzyga przewodniczący.

§ 42. 1) Przewodniczący może w każdej sprawie otworzyć dyskusję ogólną.

2) Dyskusję taką przewodniczący obowiązany jest otworzyć przy rozpatrywaniu budżetu i rocznych sprawozdań rachunkowych, a w innych sprawach na żądanie $\frac{1}{4}$ obecnych członków Rady.

§ 43. 1) Członkowie Rady, chcący wypowiedzieć się w sprawach, będących przedmiotem obrad, obowiązani są uprzednio zapisać się do głosu.

2) Z żądaniem głosu należy zwracać się ustnie lub pisemnie do protokółanta, względnie innej osoby, wyznaczonej przez przewodniczącego do prowadzenia listy mówców.

3) Przewodniczący udziela głosu w tej kolejności, w jakiej się mówcy zgłaszają.

4) Zapisani do głosu mogą zamieniać kolejność swych przemówień.

5) Jeżeli mówca jest nieobecny, gdy przyszła na niego kolej, traci głos, lecz może zapisać się ponownie, o ile lista mówców w danej sprawie nie została zamknięta.

10. Sprawy formalne. § 44. 1) W sprawie formalnej przewodniczący udziela głosu z reguły w przerwie między jednym a drugim przemówieniem.

2) W sprawie sposobu głosowania, przewodniczący udziela głosu tylko przed zarządzeniem głosowania.

3) Do spraw formalnych zalicza się wnioski, dotyczące: 1) zmiany porządku obrad, 2) zamknięcia listy mówców, przerwania dyskusji lub ograniczenia czasu trwania przemówień, 3) odroczenia dyskusji, 4) odesłania sprawy do komisji, 5) prowadzenia obrad, 6) sposobu głosowania, 7) przyjęcia wniosków bez dyskusji (en bloc), 8) stwierdzenia quorum.

4) W dyskusji w sprawie formalnej, z wyjątkiem wniosków przewidzianych w § 45 ust. 1, mogą być tylko dwa przemówienia: jedno „za“ i jedno „przeciw“.

5) Mówcy, zabierającemu głos w sprawie formalnej, wolno przemawiać najwyżej minut.

§ 45. 1) Zgłoszony wniosek o ograniczenie czasu trwania przemówień lub o zamknięcie listy mówców lub o przerwaniu dyskusji, przewodniczący poddaje pod głosowanie bez dyskusji po odczytaniu listy osób, zapisanych do głosu przed zgłoszeniem wniosku.

2) W razie przyjęcia wniosku o ograniczenie czasu trwania przemówień, przewodniczący uprzedza mówcę o upływie czasu, poczem odbiera mu głos.

3) W razie przyjęcia wniosku o zamknięcie listy mówców, rozprawy nad omawianą sprawą będą zamknięte po wysłuchaniu mówców, zapisanych do głosu przed zgłoszeniem wniosku, oraz po wysłuchaniu referenta.

4) W razie przyjęcia wniosku o zamknięcie dyskusji, przewodniczący zarządza głosowanie, a mówcy, zapisani do głosu w danej sprawie, głosu nie otrzymują z wyjątkiem referenta.

§ 46. 1) W sprawie osobistej lub oświadczenia, przewodniczący udziela głosu po zamknięciu dyskusji i przeprowadzeniu głosowania nad punktem, będącym w danej chwili przedmiotem rozpraw, w każdym razie przed zamknięciem posiedzenia.

2) Przewodniczący może zażądać oświadczenia na piśmie.

3) W sprawie osobistej oraz nad oświadczeniem dyskusja jest wyłączona.

11. Ograniczenia § 47. 1) Mówca w tej samej sprawie może przemówień. przemawiać . . . razy.

2) Przemówienie mówcy, nie (wyluczając referenta, trwające dłużej niż . . . minut, przewodniczący ma prawo ograniczyć do oznaczonego przez siebie czasu.

3) Drugie przemówienie w tej samej sprawie tego samego mówcy nie może trwać dłużej niż minut.

4) Następne przemówienia w tej samej sprawie tego samego mówcy nie mogą trwać dłużej niż . . . minut.

§ 48. 1) Przewodniczący i upoważnieni przez niego członkowie Zarządu mogą zabierać głos w każdym czasie dla udzielenia wyjaśnień lub informacji w omawianej sprawie niezależnie od kolei zapisanych do głosu.

2) Na zlecenie przewodniczącego na posiedzeniu Rady wyjaśnień rzeczowych i informacji udzielać może każdy pracownik miejski.

Art. 32 dekretu, art. 46 u. s.

§ 49. Przedstawiciel władzy nadzorczej, delegowany na posiedzenie Rady, obecny na tem posiedzeniu, ma prawo żądać informacji co do gospodarki gminy oraz działalności Rady w zakresie porządku obrad.

Art. 67 ust. 4 u. s.

§ 50. Przewodniczący obowiązany jest udzielić przedstawicielowi władzy nadzorczej obecnemu na posiedzeniu głosu na każde jego żądanie.

Art. 67 ust. 4 u. s.

§ 51. 1) Mówcy przemawiają, stojąc.

2) O ile w sali obrad (posiedzeń) znajduje się mównica, mówcy przemawiają z mównicy z wyjątkiem przemówień w sprawach formalnych, osobistych i w razie zapytań, związanych z toczącą się dyskusją, kiedy mogą przemawiać z miejsca.

§ 52. 1) Mówcy wygłaszają przemówienia z pamięci.

2) Odczytywać wolno sprawozdania, wyciągi cyfrowe, dokumenty, cytaty, wnioski i oświadczenia.

12. Przywołania do § 53. 1) Przewodniczący może wezwać porządku. mówcę, aby nie odbiegał od przedmiotu, oraz może go przywołać do porządku, gdy nie zważa na uwagi lub pozwala sobie na niewłaściwości.

2) Dwukrotne w ciągu jednego przemówienia przywołanie do porządku powinno być zaznaczone w protokóle.

3) Jeżeli mówca będzie trzykrotnie w ciągu jednego przemówienia przywołany do porządku, przewodniczący może mu odebrać głos.

4) Od decyzji przewodniczącego mówca może odwołać się do Rady.

§ 54. 1) Przewodniczący może przywołać do porządku każdego członka Rady, który zakłóca porządek.

2) Dwukrotne przywołanie do porządku członka Rady powinno być zaznaczone w protokóle.

3) Jeżeli członek Rady, pomimo dwukrotnego w ciągu tego samego posiedzenia przywołania do porządku, ponownie porządek zakłóca, Rada na wniosek przewodniczącego może członka Rady usunąć na jedno do trzech posiedzeń.

4) Odnośna uchwała Rady powinna być powzięta bez dyskusji większością 2/3 głosów obecnych.

Art. 27 dekretu.

§ 55. 1) Rada może wykluczyć radnego ze swego grona za czyn hańbiący uchwałą, powziętą większością dwóch trzecich głosów i w obecności conajmniej dwóch trzecich ustawowej liczby członków.

2) Rada może podjąć uchwałę w powyższych sprawach nie inaczej, jak na wniosek powołanej przez siebie komisji, której obowiązkiem jest przeprowadzić dochodzenie, zbadać dokumenty oraz przesłuchać interesowanego radnego i świadków, wskazanych przez niego i przewodniczącego.

3) Komisję powołuje Rada dla rozpatrzenia każdego wypadku oddzielnie na wniosek Zarządu lub conajmniej 1/3 ustawowej liczby członków Rady. Wybory członków komisji przeprowadza się według przepisów dla wyborów ławników.

Art. 36 u. s.

§ 56. 1) W razie znaczniejszego zakłócenia porządku, przewodniczący może zarządzić przerwę, odroczyć posiedzenie lub je zamknąć.

2) Przewodniczący może zarządzić przerwę w czasie posiedzenia również dla narad, określając czas jej trwania.

13. Głosowanie. § 57. 1) Po zamknięciu dyskusji nad wnioskiem, przewodniczący zarządza głosowanie.

2) Wnioski należy poddawać pod głosowanie w takiej formie, aby odpowiedź mogła być wyrażona słowem „tak“ lub „nie“.

§ 58. 1) Poprawki do wniosku powinny być poddane pod głosowanie przed głosowaniem nad całością wniosku.

2) Z pośród kilku zgłoszonych poprawek lub wniosków należy najpierw poddać pod głosowanie poprawkę najdalej idącą.

3) Każdy z członków Rady może zażądać podziału wniosku, co przewodniczący powinien uwzględnić, o ile wniosek da się podzielić.

§ 59. 1) Uchwały zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków Rady.

2) Zwykłą większość głosów do powzięcia uchwały stanowią głosy więcej niż połowy obecnych członków Rady oddane za wnioskiem.

3) Uchwały, wymagające w myśl § 15.ust. 3 niniejszego regulaminu większej liczby obecnych (kwalifikowanego quorum) oraz w sprawach przewidzianych w §§ 20 ust. 2, 54 ust. 4, 55 ust. 1, 68, 75 ust. 2, zapadają większością 2/3 głosów obecnych członków Rady.

4) Do liczby obecnych nie wlicza się członków Rady, nie mogących zgodnie z obowiązującymi przepisami brać udziału w głosowaniu.

Art. 34 dekretu, art. 35 ust. 3 u. s., § 2 rozp. II.

§ 60. 1) W razie równości głosów wniosek upada.

2) Wstrzymujących się od głosowania uważa się za głosujących za wnioskiem.

Art. 34 dekretu, art. 35 ust. 3 u. s.

§ 61. 1) Przewodniczący bierze udział w głosowaniu.

2) W wypadkach przewidzianych w § 2 ust. 3 przewodniczący i inni członkowie Zarządu nie mogą brać udziału w głosowaniu.

Art. 35 ust. 3, art. 62 ust. 3 u. s.

§ 62. 1) Uchwała pozytywna co do zaciągnięcia pożyczki powinna zapaść na dwóch kolejnych posiedzeniach Rady.

2) Przy zwoływaniu drugiego posiedzenia należy zachować tryb postępowania przewidziany w §§ 6—8.

Art. 33 dekretu.

§ 63. 1) Głosowanie z reguły jest jawne.

2) Zwykle (jawne) głosowanie odbywa się przez podniesienie ręki lub powstanie z miejsc.

3) W razie wątpliwości co do większości głosów przewodniczący zarządza w tym wypadku przeliczenie głosów.

Art. 35 dekretu.

§ 64. 1) W sprawach osobistych oraz na żądanie 1/4 obecnych członków Rady musi być zastosowane głosowanie tajne.

2) Głosowanie tajne odbywa się za pomocą kartek, które głosujący po ich wypisaniu składają, po wywołaniu nazwiska z listy członków Rady, do urny.

3) Przewodniczący może zarządzić głosowanie za pomocą kartek.

4) Kartki puste ważne są przy ustalaniu ilości głosujących, przy głosowaniu zaś wniosków kartki puste lub nieoddane liczy się jako głosy „za“ wnioskiem.

Art. 34 i 35 dekretu.

§ 65. 1) Na żądanie 1/4 obecnych członków Rady musi być zastosowane głosowanie imienne.

2) Głosowanie imienne odbywa się przez wywoływanie nazwisk członków Rady i protokółowanie ich odpowiedzi.

§ 66. W razie postawienia przed rozpoczęciem głosowania wniosków, o zarządzenie głosowania tajnego i imiennego, musi być zarządzone głosowanie tajne.

§ 67. 1) Wynik głosowania jawnego i imiennego stwierdza przewodniczący.

2) Wynik głosowania kartkami stwierdza przewodniczący przy udziale dwóch radnych, zaproszonych do komisji skrutacyjnej.

3) Wynik głosowania ogłasza przewodniczący.

§ 68. Rewizja (reasumpcja) uchwały Rady, to jest zmiana uchwały, powziętej formalnie na tem posiedzeniu, może nastąpić na żądanie $\frac{1}{4}$ członków Rady i na mocy uchwały, powziętej większością $\frac{2}{3}$ głosów.

§ 69. 1) Członek Rady, nie godzący się na uchwały większości, ma prawo żądać zaznaczenia w protokole swego odrębnego zdania (votum separatum).

2) Przewodniczący może zażądać złożenia odrębnego zdania na piśmie.

14. Protokoły.

§ 70. 1) Z każdego posiedzenia powinien być spisany protokół, który powinien zawierać datę i miejsce posiedzenia, nazwiska obecnych i nieobecnych członków Rady oraz nazwiska osób zaproszonych, przebieg posiedzenia, wszelkie zgłoszone wnioski, zapadłe uchwały lub wyniki głosowań, zdania odrębne, oświadczenia, oraz przywoływania do porządku.

2) W wypadku niedojścia posiedzenia Rady do skutku wobec braku quorum protokół powinien zawierać nazwiska obecnych i nieobecnych członków Rady.

3) Protokół prowadzi urzędnik biura Zarządu, wyznaczony przez burmistrza.

Art. 36 dekr., art. 35 ust. 2 u. s., § 23 rozp. II.

§ 71. 1) Protokół powinien być sporządzony najpóźniej w ciągu dziesięciu dni po posiedzeniu.

2) Protokół obrad Rady podpisują przewodniczący i protokółant.

§ 23 rozp. II.

§ 72. 1) Protokół powinien być wyłożony do przejrzania dla członków Rady conajmniej na . . . dni przed następnym posiedzeniem.

2) Odpis protokołu na zarządzenie przewodniczącego może być przesyłany członkom Rady.

15. Przepisy końcowe. § 73. Uchwały Rady powinny być podawane najpóźniej w ciągu . . . dni do wiadomości publicznej przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń ewentualnie przez opublikowanie w Dzienniku Zarządzeń Miasta . . . , oraz dostarczane właściwej władzy nadzorczej z odpowiedniami załącznikami.

Art. 37 dekrety, art. 67 u. s., § 69 ust. 2 II rozp.

§ 74. 1) Nieważne są uchwały Rady, powzięte z naruszeniem istotnych wymagań formalnych, albo sprzeczne z obowiązującym prawem.

2) Tego rodzaju uchwały Rady burmistrz, względnie w razie jego nieobecności lub niemożności pełnienia przez niego obowiązków służbowych, wiceburmistrz, obowiązany jest zawiesić i przesłać niezwłocznie władzy nadzorczej, która rozstrzyga o ich ważności.

Art. 66 ust. 1 u. s.

§ 75. 1) Uchwały Rady, których wykonanie Zarząd z urzędu lub na wezwanie władzy nadzorczej wstrzymał w ciągu dni 14, jako niewykonalne lub sprzeczne z interesem miasta, powinny być wniesione na najbliższe posiedzenie Rady.

2) Tego rodzaju uchwały, uważane są za ostateczne, to jest utrzymane w mocy, jeżeli zostaną przyjęte na następnym posiedzeniu Rady większością $\frac{2}{3}$ głosów.

Art. 66 u. s.

§ 76 Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem

Ze Związku Miast Polskich.

RURY I KSZTAŁTKI KANALIZACYJNE.

Na rynku warszawskim ukazały się rury i kształtki kanalizacyjne, odbiegające znacznie co do wagi, wymiarów, jakości żeliwa oraz smołowania od rur i kształtek, określonych przepisami obowiązującymi przy robotach kanalizacyjnych w Warszawie. Wobec tego Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji m. st. Warszawy zwołało na dzień 4 kwietnia r. b. konferencję z przedstawicielami Związku Przedsiębiorstw Urządzeń Zdrowotnych Rzeczypospolitej przy udziale przedstawicieli zaproszonych fabryk i odlewni rur.

Na wspomnianej konferencji postanowiono:

1) do czasu ogłoszenia norm Polskiego Komitetu Normalizacyjnego używać przy robotach kanalizacyjnych tylko rury i kształtki t. zw. „niemieckie“, dopuszczone do stosowania w urządzeniach kanalizacji warszawskiej od roku 1922.

2) do rur i kształtek, dopuszczonych do użytku w okresie przejściowym, stosowana będzie tolerancja odchylenia od przepisowej wagi, wynosząca ok. 5% dla rur i ok. 10% dla kształtek, przy czym na każdym kielichu rury powinna być wybita wyraźna cecha fabryczna. Rury bez cechy nie powinny być przyjmowane.

Po ogłoszeniu norm polskich w urządzeniach kanalizacyjnych będą mogły być przyjmowane tylko rury i kształtki odpowiadające tym normom.

ZJAZDY MIAST W LYONIE I W PRADZE.

Nawiązując do komunikatu, zamieszczonego w Nr. 2 „Samorządu Miejskiego“ z 15 stycznia r. b. str. 95, powiadamy, iż równocześnie z Ogólnym Zebraniem Międzynarodowego Związku Miast odbędzie się w Lyonie (pod protektorem rządu francuskiego) w dniach 19 — 22 lipca r. b. Konferencja Międzynarodowa. Przedmiotem obrad tej konferencji będą sprawy analogiczne do prac Ogólnego Zebrania, a mianowicie:

1) rozgraniczenie nauk komunalnych i kształcenie w tych naukach, w szczególności zaś określenie granicy nauk komunalnych i powiązanie ich z naukami pokrewnymi, możliwie dokładne przedstawienie istniejącego już stanu w zakresie nauczania tych przedmiotów oraz ustalenie listy profesorów i znawców nauk komunalnych w poszczególnych krajach;

2) oczyszczanie osiedli (zbieranie i niszczenie śmieci). Zadaniem konferencji będzie ustalenie, w jakich krajach istnieją specjalne urzędy, centralizujące sprawy t. zw. u nas techniki sanitarnej, jaki jest zakres działania tych urzędów i wynik ich działalności oraz rozpatrzenie racjonalnych sposobów zbierania, przewożenia i niszczenia śmieci.

Udział w konferencji, w przeciwstawieniu do Ogólnego Zebrania, mogą wziąć

przedstawiciele miast, nawet do Związku Miast nienależących, jak również poszczególni działacze samorządowi.

Wpisowe dla uczestników wynosi 20 zł. Uczestnicy otrzymują bezpłatnie druki, dotyczące materiałów konferencji, informacji w sprawie zakwaterowania, wycieczek i t. p.

Przed Ogólnym Zebraniem i konferencją w dniach 13 — 18.VII r. b. nastąpi zwiedzanie urzędów miejskich niektórych miast francuskich. Wyjazd z Paryża. Koszt wycieczki wynosi 1.500 fr. fr. od osoby, przy czym wliczone są już koszty przejazdu, kwater, posiłków i t. p. w czasie wycieczki i pobytu w Lyonie oraz powrotu w dn. 23 lipca r. b. do Paryża. Przejazd autokarami (pullmanowskiemi). Zwiedzane będą następujące miejscowości:

Paris	Bordeaux (pobyt)	Nimes
Chartres	Agen	Tarascon
Châteaudun	Montauban	Avignon (pobyt)
Vendôme	Toulouse (pobyt)	Valence
Tours (pobyt)	Carcassonne	Lyon (pobyt)
Châtelleraut	Narbonne	Dijon
Poitiers	Béziers (pobyt)	Paris.
Angoulême	Montpellier	

Uczestnicy Zebrania i Konferencji korzystają na kolejach francuskich ze zniżki 42½%.

W dniach 27.VII — 11.VIII r. b. odbędzie się wycieczka morska do Anglii.

Związek Miast Polskich organizuje wyjazd delegacji polskiej na wspomniane Zebranie i konferencję. Uczestnictwo należy zgłaszać najpóźniej do dn. 1 czerwca r. b. do biura Związku Miast (Warszawa, Al. Ujazdowskie 47), wpłacając równocześnie na konto Związku Miast w P. K. O. Nr. 873 kwotę 20 zł. tytułem należności za kartę uczestnictwa. Przy zgłoszeniu należy podać dzień wyjazdu i marszrutę. Zgłoszenia bez wpłaty 20 zł. nie będą uwzględniane. Wpisowe w razie późniejszego cofnięcia zgłoszenia lub niewzięcia udziału w Zebraniach nie będzie zwracane.

Zgłoszenie uczestnictwa po dniu 1 czerwca r. b. nie będzie mogło być uwzględnione ze względu na konieczność załatwienia szeregu formalności, związanych z wyjazdem i wcześniejszego zakomunikowania Międzynarodowemu Związkowi Miast listy uczestników z Polski.

Związek Miast Polskich czyni starania o uzyskanie dla uczestników konferencji i Zebrania również ulg paszportowych, zniżek na kolejach polskich i t. p. O wyniku tych starań uczestnicy będą osobno powiadomieni.

W przybliżeniu koszt wyjazdu na konferencję II kl. w obie strony wyniesie zł. 500 od osoby, w zależności od uzyskania wspomnianych dalszych ulg.

Uczestnicy, pragnący wziąć udział w wycieczce w okolice Paryża (12 lipca), oraz do wymienionych wyżej miejscowości (łącznie z pobytem w Lyonie), powinni wpłacić kwotę zł. 624 najpóźniej do dnia 15 czerwca r. b. na konto Związku Miast Polskich w P. K. O. Nr. 873, zaznaczając, iż suma ta jest przeznaczona na wycieczkę przed zjazdem w Lyonie. Kwota zł. 624 obejmuje koszt wycieczek z Paryża i powrotu do Paryża, niezależnie od kosztu przejazdu z kraju do Paryża i z powrotem.

Stosownie do uchwały Komisji Porozumiewawczej przedstawicieli miast słowiańskich z 21 lutego 1932 r. (p. „Samorząd Miejski“ Nr. 6 z 15.III.1932 r., str. 368, p. 11),

odbędzie się w roku bieżącym w Pradze Zjazd Miast Państw Słowiańskich, jak o tem informowaliśmy w Nr. 6 „Samorządu Miejskiego“ z r. b., str. 328.

Według propozycji Związku Miast Polskich, Zjazd ma się odbyć w pierwszych dniach lipca r. b., aby uczestnicy mogli na czas wyjechać na wymierzony wyżej Międzynarodowy Zjazd Miast w Lyonie (przed 12 lipca b. r.).

Przedmiotem obrad Zjazdu Miast państw słowiańskich w Pradze, według propozycji Związku Miast Polskich, byłyby następujące sprawy:

1) Rola krajowych związków miast, względnie pokrewnych organizacji w państwach słowiańskich, biorących udział w Zjeździe (organizacja, zakres działania).

2) Dorobek miast po wojnie światowej w zakresie nowych urządzeń, inwestycji i gospodarki miejskiej.

3) Ustrój miast słowiańskich:

a) czynne i bierne prawo wyborcze do organów ustrojowych, kwalifikacje członków tych organów,

b) zakres działania (podział kompetencji) organów ustrojowych: rady miejskiej, — (ciała uchwalającego), magistratu (ciała wykonawczego) i przełożonego gminy,

c) kontrola własna (wewnętrzna).

4) Stosunek państwa do samorządu:

a) zatwierdzanie uchwał organów ustrojowych,

b) zatwierdzanie wyboru przełożonego gminy,

c) rozwiązywanie organów ustrojowych,

d) uprawnienia inspekcyjne.

Związek Miast Polskich czyni starania o uzyskanie ulg również dla uczestników tego Zjazdu.

Dokładny termin Zjazdu i porządek obrad będzie opublikowany na łamach „Samorządu Miejskiego“.

Prosimy Zarządy Miast o zgłaszanie nazwisk osób, które wezmą udział w Zjeździe praskim najpóźniej do dn. 10 czerwca r. b.

ZJAZD KOŁA MIAST WIELKOPOLSKI.

W dniu 5 maja b. r. odbył się w Poznaniu Zjazd Koła Miast Wielkopolski. Na Zjeździe poza sprawami wewnętrznymi (p. „Samorząd Miejski“ Nr. 9, str. 522) wygłoszone zostały trzy referaty w sprawach planów zabudowy miast. Na Zjeździe przewodniczył prezes Koła prez. L. Barciszewski. Przedstawicielem Związku Miast na Zjeździe był p. A. Rudziński. Sprawozdanie ze Zjazdu zamieścimy w jednym z najbliższych numerów „Samorządu Miejskiego“.

ZEBRANIE STOWARZYSZENIA BURMISTRZÓW NA WOJEWÓDZTWO POZNAŃSKIE.

W dniu 5 maja b. r. odbyło się w Poznaniu zebranie Stowarzyszenia Burmistrzów na Województwo Poznańskie. Na zebraniu delegat związku p. St. Rudziński wygłosił referat p. t. „Sprawa zaopatrzeń emerytalnych członków zarządów miejskich na obszarze województw zachodnich wobec ustawy samorządowej“. Po referacie, którego streszczenie zamieszczone będzie w następnym numerze „Samorządu Miejskiego“, odbyła się dyskusja. Przewodniczył prezes Stowarzyszenia burmistrz J. Polski.

INTERPRETACJA NIEKTÓRYCH POSTANOWIEŃ USTAWY O PODATKU OD LOKALI.

W dniu 14 czerwca 1932 r. Związek Miast Polskich skierował do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych memoriał L. 3501/4 z prośbą o udzielenie wyjaśnień co do interpretacji postanowień p. 5 i p. 3 ustawy z dnia 17.12.1931 r. o podatku od lokali (Dz. U. Nr. 112, poz. 879).

Ministerstwo Skarbu pismem z dnia 5 maja 1934 r. L. D. V. 30853/3/32 wyjaśniło, iż:

1) jeżeli zakład handlowy lub pomieszczenie przemysłowe, względnie biuro połączone jest bezpośrednio z mieszkaniem właściciela przedsiębiorstwa, stanowiąc z tem mieszkaniem jeden lokal, należy przy kwalifikacji obiektu podatkowego według liczby ich łączyć ilość izb mieszkania z ilością izb zakładu handlowego względnie przemysłowego w jedną całość i uważać za jeden lokal;

2) nie podlegają podatkowi od lokali mieszkania jedno, dwu i trzyizbowe, zajmowane przez bezrobotnych, o ile nie mają sublokatorów.

Przegląd ustaw, rozporządzeń i zamierzeń ustawodawczych — zarządzeń, okólników i wyjaśnień władz.

USTAWA O FILMACH I ICH WYŚWIETLANIU.

W Nr. 36 Dz. U. pod poz. 323 ogłoszono ustawę z dnia 13.III.1934 r. o filmach i ich wyświetlaniu. Ustawa zawiera następujące rozdziały: 1) Obrót filmami i popieranie wytwórczości krajowej. 2) Przedsiębiorstwa publicznego wyświetlania filmów. 3) Badanie filmów, przeznaczonych do publicznego wyświetlania. 4) Nadzór nad publicznym wyświetlaniem filmów. 5) Postanowienia karne i 6) Postanowienia przejściowe i końcowe. Policję w sprawach filmowych wykonywać będzie starosta powiatowy, a w miastach starostowie grodzcy.

PROJEKT MELJORACJI POLESIA.

W Nr. 36 Dz. U. pod poz. 324 ogłoszono ustawę z dnia 17.IV.1934 r. w sprawie projektu meljoracji Polesia. Sprawy te przejęło obecnie Ministr. Roln. i Ref. Rolnych, działając w porozumieniu z Ministr. Komunikacji i Spraw Wojskowych. Projekt meljoracji Polesia winien objąć: 1) opracowanie ogólnego projektu i kosztorysu meljoracji i zagospodarowania Polesia dla obszaru powiatów, które ustali Rada Ministrów; 2) przygotowanie planu sfinansowania meljoracji i zagospodarowania Polesia. Projekt meljoracji winien uwzględnić regulację rzek, regulację naturalnych i sztucznych dróg żeglownych oraz podstawową meljorację gruntów.

DIETY I KOSZTY PODRÓŻY ORAZ PRZENIESIENI FUNKCJONARJUSZÓW PAŃSTWOWYCH.

Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 28.III.1934 r. (Dzien. U. Nr. 35, p. 320) uregulowano na nowych podstawach sprawę należności funkcjonariuszów państwowych w razie pełnienia przez nich czynności służbowych poza zwykłym miejscem służbowym oraz w razie przeniesienia na inne miejsce służbowe. Rozporządzenie to nie dotyczy członków zarządów i funkcjonariuszów związków samorządowych, którzy nadal otrzymują zwrot tych należności na podstawie starych przepisów. Rozporządzenie dotyczy zarówno wyjazdów wewnątrz Państwa, jak i zagranicę.

USTALENIE GRANIC MIASTA KOSTOPOLA (WOJEW. WOŁYŃSKIE).

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19.IV.1934 r. (Dzien. U. Nr. 35, poz. 321) ustalone zostały granice miasta Kostopola w powiecie kostopolskim, województwie wołyńskim.

ZMIANA GRANIC MIASTA RADZIWIŁŁOWA (WOJEW. WOŁYŃSKIE).

Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 21.IV.1934 r. (Dz. U. Nr. 35, p. 322) zmieniono granice m. Radziwiłłowa w powiecie dubieńskim, wojew. wołyńskim przez włączenie doń 164 ha z osady wojskowej Radziwiłłów i wsi Radziwiłłów.

ZMIANY GRANIC POWIATÓW NA OBSZARZE WOJEWÓDZTW POŁUDNIOWYCH.

W związku z przygotowawaną reformą gmin wiejskich na obszarze województw południowych, w Nr. 36 Dz. U. pod poz. 325 — 328 ogłoszono cztery rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10.IV.1934 r. o zmianie granic szeregu powiatów, a nawet w związku z tem granic województw. Rozporządzenia dotyczą: 1) zmiany granic powiatu sokalskiego i kamioneckiego, 2) powiatu horodeńskiego i kołomyjskiego, 3) nadwórniańskiego i kołomyjskiego oraz 4) rzeszowskiego i łańcuckiego.

DOBROWOLNE UBEZPIECZENIE NA WYPADEK CHOROBY I MACIERZYŃSTWA.

Rozporządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 10.IV.1934 r. (D. U. Nr. 37, poz. 336) określono bliżej warunki dobrowolnego ubezpieczenia na wypadek choroby i macierzyństwa. W myśl rozporządzenia dobrowolnie ubezpieczyć się mogą osoby, których dochód nie przekracza 10.000 zł. rocznie; składka wynosi 5% dochodu. Ponadto określone są bliżej warunki korzystania z ubezpieczenia oraz przewidziane grupowe ubezpieczenie, połączone z ulgami.

USTAWA SKARBOWA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA R. 1934/35.

W Nr. 7 Dz. U. Śl. pod poz. 14 ogłoszono ustawę skarbową województwa śląskiego na r. 1934/35. Budżet zamyka się kwotą 66.800 tysięcy złotych. Z ważniejszych pozycji: 36.400 tys. — wynoszą wydatki osobowe łącznie ze szkolnictwem, 3.000 tys. —

wyd. rzeczowe, 2.000 tys. — Śląska Rada Wojewódzka, 7.900 tys. — opieka społeczna; 9.500 tys. — emerytura; 2.800 — długi. Inne pozycje nie przekraczają kwoty 1.000.000 złotych.

RUCH POJAZDÓW MECHANICZNYCH NA DROGACH PUBLICZNYCH W WOJ. ŚLĄSKIM.

W Nr. 8 Dzien. Ust. Śl. pod poz. 15 ogłoszono rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1934 r. o ruchu pojazdów mechanicznych na drogach publicznych. Rozporządzenie dzieli się na następujące rozdziały: I. Postanowienia wstępne. II. Warunki techniczne pojazdów mechanicznych. III. Dopuszczanie pojazdów mechanicznych do ruchu na drogach publicznych. IV. Prowadzenie pojazdów mechanicznych. V. Pozwolenie na prowadzenie pojazdów mechanicznych. VI. Wyścigi pojazdów mechanicznych. VII. Wozy przyczepne i pociągi drogowe. VIII. Wojskowe pojazdy mechaniczne. IX. Międzynarodowy ruch pojazdów mechanicznych. X. Ewidencja pojazdów mechanicznych i ich kierowców. XI. Koszty badania technicznego pojazdów i opłaty egzaminacyjne. XII. Postanowienia karne. XIII. Przepisy przejściowe i końcowe.

RUCH AUTOBUSÓW NA DROGACH PUBLICZNYCH WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO.

W Nr. 8 Dzien. Ustaw Śląsk. pod poz. 16 ogłoszono rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1934 r. o ruchu autobusów na drogach publicznych. Rozporządzenie szczegółowo precyzuje warunki techniczne, jakim winien odpowiadać autobus oraz jakie winno być techniczne wyposażenie autobusu.

UŻYWANIE I OCHRONA DRÓG PUBLICZNYCH W WOJEW. ŚLĄSKIM.

W Nr. 9 Dz. Ust. Śl. pod poz. 17 ogłoszono rozporządzenie Wojewody Śląskiego z dnia 15 marca 1934 r. o używaniu i ochronie dróg publicznych w Województwie Śląskiem. Rozporządzenie zawiera następujące działy: I. Postanowienia ogólne. II. Zakazy niszczenia dróg. III. Przepisy dotyczące ruchu na drogach. IV. Urządzanie i utrzymanie zajazdów. V. Znaki drogowe. VI. Postanowienia końcowe.

OPŁATY ZA SPROWADZANIE MIĘSA, POCHODZĄCEGO Z RZEŻNI EKSPORTOWYCH (BEKONIARNI).

Okólnikiem Nr. 51 z dnia 7.IV.1934 r. (Dzien. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 10, poz. 90) Min. Spraw Wewn. zaleciło zainteresowanym związkom samorządowym zwolnienie od opłat za sprawdzanie badania produktów ubocznych rzeźni eksportowych (bekoniarnie) oraz mięsa, zdyskwalifikowanego do eksportu, o ile połówka wieprza, zdyskwalifikowanego do eksportu, nie przekracza wagi 40 kg. Zwolnienie to w odniesieniu do poszczególnych miast dotyczyć będzie tylko takiej ilości mięsa, jaka była dowieziona przez daną rzeźnię eksportową w ubiegłym roku kalendarzowym.

DOSTARCZANIE DANYCH STATYSTYCZNYCH, DOTYCZĄCYCH ZAMKNIĘĆ RACHUNKOWYCH ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH.

Okólnikiem Nr. 52 z dnia 10.IV b. r. (Dzien. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 10, poz. 91) zwolniło Min. Spr. Wewn. związki samorządowe od obowiązku przedkładania sobie zamknięć rachunkowych, wobec perjodycznego zbierania i publikowania tych danych przez Główny Urząd Statyst. Wyjątkowo tylko za okres 1932/33 Minist. zbiera dane dotyczące a) wykonania budżetów przedsiębiorstw, b) stanu majątku i zadłużenia, i c) związków międzykomunalnych. Natomiast Ministerstwo nadal utrzymuje dostarczanie mu zestawień preliminarzy budżetowych związków samorządowych.

WYMIAR ŚWIADCZEŃ DROGOWYCH W NATURZE.

Min. Spraw Wewn. w okólniku Nr. 55 z dnia 12.IV.1934 r. (Dzien. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 10, poz. 94) zakomunikowało podległym władzom szereg wskazówek w sprawie procedury, jaką należy stosować przy wymiarze świadczeń drogowych w naturze, a mianowicie: 1) gminy miejskie i wiejskie, wprowadzające świadczenia drogowe w naturze, powinny ustalić w złotych ogólną wartość robocizny, potrzebnej w danym roku; kwota ta winna być ustalona na podstawie szczegółowego kosztorysu, a ceny jednostkowe dniówek winien określać statut, zatwierdzony przez władze nadzorcze, 2) wartość robocizny dzieli się pomiędzy płatników podatków bezpośrednich, w stosunku do wysokości płaconych przez nich podatków, 3) płatników nie posiadających własnych środków przewozowych wzgl. ustawowo zwolnionych od dostarczania tych środków, można pociągnąć do świadczeń jedynie w dniówkach pieszych lub równowartości tej dniówki w gotówce.

OPLATY STEMPOWE OD ŚWIADECTW, POTRZEBNYCH KANDYDATOM NA OCHOTNIKÓW, ORAZ KANDYDATOM NA UCZNIÓW SZKÓŁ WOJSKOWYCH.

Min. Spraw Wewn. w okólniku Nr. 59 z dnia 18.IV.1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 11, poz. 107) wyjaśniło, że świadectwa niezbędne dla kandydatów na ochotników do wojska, oraz świadectwa dla osób, starających się o przyjęcie do szkół wojskowych — wolne są od opłaty stempowej.

OGLASZANIE W DZIEN. URZĘD. MIN. SPRAW WEWN. OKÓLNIKÓW I PISM OKÓLNYCH, DOTYCZĄCYCH ZAKRESU DZIAŁANIA SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

Min. Spraw Wewn. w okólniku Nr. 60 z dn. 21.IV.1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 11, poz. 108) wyjaśniło prezydentom miast wydzielonych oraz przewodniczącym wydziałów powiatowych, że obecnie będą ogłaszane w Dzien. Urzęd. Min. Spr. Wewn. okólniki i pisma okólne również i adresowane bezpośrednio do prezydentów miast wydzielonych oraz przewodniczących wydziałów powiatowych i w takim przypadku dany związek samorządowy winien stosować dany okólnik czy pismo okólne bezwzględnie po otrzymaniu odnośnego numeru Dzien. Urzędowego, a nie czekając na ewent. zarządzenia wykonawcze wojewodów.

Z treści tego okólnika wynika pośrednio obowiązek prenumerowania przez zarządy miast wydzielonych Dzien. Urzędow. Min. Spraw Wewn.etrz.

WYDOBYWANIE DOKUMENTÓW Z Z. S. R. R.

W okólniku Nr. 61 z dnia 26.IV.1934 r. (Dz. Urzęd. M. S. W. Nr. 11, poz. 109) wyjaśniło Min. Spraw Wewn., jaki tryb należy obecnie stosować przy wydobywaniu dokumentów z Z. S. R. R. Okólnik ustala tryb postępowania osób prywatnych, urzędów państwowych oraz samorządowych oraz ustala opłaty, jakie winny uiszczać osoby prywatne. Związki samorządowe w tych sprawach korespondują bezpośrednio z właściwymi konsulatami R. P., których obecnie na terenie Z. S. R. R. jest sześć.

KORESPONDENCJA ZAGRANICZNA GMIN WIEJSKICH I MIAST NIEWYDZIELONYCH.

Min. Spr. Wewn. w okólniku Nr. 63 z dnia 26.IV.1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 11, poz. 111) wyjaśniło, że gminy wiejskie i miasta niewydzielone nie mają prawa bezpośrednio korespondować z instytucjami i obywatelami państw obcych zagranicą, a jedynie za pośrednictwem właściwych wydziałów powiatowych.

MIEJSCOWE PRZEPISY O ZAOPATRYWANIU LUDNOŚCI W WODĘ ORAZ O USUWANIU NIECZYSTOŚCI I WÓD OPADOWYCH.

Minist. Spraw Wewn. w okólniku Nr. 64 z dnia 28.IV.1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 12, poz. 120) ogłosiło nowy wzór przepisów miejscowych o zaopatrywaniu ludności w wodę oraz o usuwaniu nieczystości i wód opadowych. Wzór ten uwzględnia szereg ostatnich doświadczeń i ma za zadanie ułatwić zainteresowanym związkom samorządowym uchwalanie tych przepisów. Przepisy dzielą się na: I. Postanowienia ogólne: a) urzędnienia wodociągowe, b) urzędnienia kanalizacyjne. II. Warunki techniczne: a) urzędnienia wodociągowe, b) urzędnienia kanalizacyjne. III. Taryfa opłat. IV. Wejście w życie przepisów.

ZAMIANA AKCYJ BANKU POLSKIEGO ZŁOŻONYCH TYTUŁEM KAUCYJ LUB WADJÓW.

Min. Spraw Wewn. w piśmie okólnem z dn. 7.IV.1934 r. (Dzien. Urzęd. Min. Spr. Wewn. Nr. 10, poz. 98) powiadomiło podległe władze, że w okresie od 3.IV do 2.X r. b. będą wymieniane stare akcje Banku Polskiego na nowe, przyczem biura i urzędy mogą za zgodą właścicieli akcji za nich składać akcje do wymiany, o ile akcje te znajdują się u nich tytułem depozytów, kaucyj lub wadjów. Odnośne druki i deklaracje wydają wszystkie oddziały Banku Polskiego.

Powyzsze wyjaśnienie dotyczy również i kaucyj, złożonych w biurach związków samorządowych.

ROZPROWADZENIE BONÓW FUNDUSZU INWESTYCYJNEGO.

Przy piśmie okólnem z dnia 12.IV.1934 r. Nr. G. B: 50/91 (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 11, poz. 112) podało Min. Skarbu z dn. 30.III.1934 r., wzywającego wszystkie władze i urzędy państwowe i samorządowe do możliwie szerokiego rozpowszechniania wśród ludności bonów Funduszu Inwestycyjnego.

ROZSTRZYGANIE SPORNÝCH ROSZCZEŃ PRAWNO - MAJĄTKOWYCH URZĘDNIKÓW SAMORZĄDOWYCH B. ZABORU PRUSKIEGO.

Pismem okólnym z dn. 17.IV.1934 r. Nr. SS: 42/57/5 (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 11, poz. 113) powiadomiło Min. Spr. Wewn. zainteresowane władze, że Najwyższy Trybunał Administracyjny w jednym z wyroków wyraził zapatrywanie, iż przepis § 7 ustawy z dnia 30.VII.1899 r. (Zb. u. pr., str. 141) uzasadnia właściwość sądów powszechnych tylko w wypadkach, gdy spór przed sąd wnosi funkcjonariusz samorządowy, a droga sądowa jest wykluczona dla związku samorządowego, pragnącego obalić stanowisko, zajęte w danej sprawie przez władzę administracyjną, orzekającą w ostatniej instancji administracyjnej.

SKREŚLANIE Z LIST POBOROWYCH OSÓB SKAZANYCH NA ŚMIERĆ.

Min. Spraw Wewn. w piśmie okólnym z dn. 20.IV b. r. Nr. Wojsk. A. 8/12/1 (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 11, poz. 116), powiadomiło zainteresowane władze, że prokuratorzy sądów okręgowych również i na terenie województw wschodnich będą przesyłali prowadzącym księgi metrykalne odpisy protokółów o wykonaniu wyroków śmierci, a to celem spisania aktu zejścia. W ten sposób w myśl § 119 rozporz. wykon. do ustawy o pow. obow. wojsk., będzie można skreślić z list poborowych osobę, której śmierć będzie uwidoczniła w aktach stanu cywilnego.

UDZIAŁ SAMORZĄDU W ODBUDOWIE ŻELAZOWEJ WOLI.

W piśmie okólnym z dnia 27.IV.1934 r. (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 12, p. 122) wezwało Min. Spraw Wewn. związki samorządowe do przyznawania w miarę możliwości chociażby niewielkich kwot na odbudowanie Żelazowej Woli, miejsce urodzenia Fryderyka Szopena.

PROPAGANDA PRZECIWIJAGLICZA.

Pismem okólnym z dnia 30.IV b. r. Nr. G. L. 85-g-43 (Dzien. Urzęd. M. S. W. Nr. 12, poz. 124) wezwało Min. Spraw Wewn. zainteresowane władze i związki samorządowe do zaopatrzenia się w plakaty i broszury o jaglicy, niezbędne do prowadzenia akcji uświadamiającej w zakresie zwalczania tej choroby.

KONTA CZEKOWE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH W P. K. O.

W Nr. 7 Dzien. Urzęd. Min. Sprawiedliwości z r. b. ogłoszono komunikat, podający do wiadomości powszechnej wykaz kont czekowych związków samorządowych w P. K. O. zestawiony przez Min. Spraw Wewn. w częściowym wykonaniu § 57 ust. (3) rozporządzenia Min. Spraw Wewn. z dn. 23.XI.1932 r. (Dz. U. Nr. 113, p. 937). Zestawienie obejmuje 618 miast, 36 gmin wiejskich o uprawnieniach finansowych gmin miejskich oraz 233 powiat. związków samorządowych.

Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego.

POJĘCIE ZAKŁADU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ.

Elektrownia, prowadzona przez Spółkę Akcyjną, nie jest zakładem użyteczności publicznej w rozumieniu art. 10 p. 4 ustawy z dn. 3.2.1931 r. o Państwowym Funduszu Drogowym (Dz. U. poz. 81).

Wyrok N. T. A. z dn. 5.V.1933 r. L. Rej. 8934/31 (Elektrownia Okręgu Warszawskiego — na orzeczenie Urzędu Wojewódzkiego Warszawskiego).

PODATEK HOTELOWY.

Osoby, zatrudnione w innym przedsiębiorstwie aniżeli hotelowym, chociaż obydwa są prowadzone przez tego samego przedsiębiorcę, a zajmujące w hotelu pomieszczenie, oddane jako część wynagrodzenia służbowego na podstawie umowy o najem pracy w tem innym przedsiębiorstwie, podlegają podatkowi hotelowemu w myśl art. 7 ust. 4 lit. b) i ustę 5 u. f. k.

Wyrok N. T. A. z dn. 22.1.1934 r. L. Rej. 8679/31 (Z. Z. we Lwowie na orzeczenie Wojewody Lwowskiego).

WŁAŚCIWOŚĆ W POSTĘPOWANIU PODATKOWYM NA ŚLĄSKU.

O sprzeciwach od wymiaru opłat na rzecz Wojewódzkiego Funduszu Drogowego (ustawa śląska z dn. 31.3.1931 r., poz. 14 Śl. Dz. Ust.) decyduje na górnośląskiej części Województwa w analogicznym zastosowaniu §§ 11 ust. 2 i 14 ust. 4 pruskiej ustawy o daninach powiatowych i prowincjonalnych (zb. ust. pr. str. 159 ex 1906) nie Przewodniczący Wydział Powiatowego, lecz Wydział w drodze uchwały.

Wyrok N. T. A. z dn. 10.1.1934 r. L. Rej. 90/32. (J. L. w Nowym Bytomiu na orzeczenie Wydziału Powiatowego w Świętochłowicach).

ROZSTRZYGANIE SPORÓW NA TLE UPRAWNIENÍ ELEKTRYCZNYCH.

Spór między dwoma zakładami elektrycznymi, działającymi na mocy uprawnień rządowych, w kwestji, który z nich jest uprawniony do zasilania prądem pewnego obiektu, podlega rozpoznaniu sądów powszechnych, jeżeli obiekt ten znajduje się na terenie uprawnień jednego z powyższych zakładów, natomiast jeżeli rzeczony obiekt położony jest na terenie obu uprawnień, jedynie organy administracyjne właściwe są do wydania orzeczenia, która z elektrowni i w jakim zakresie ma go zasilac.

Wyrok Sądu Najwyższego z dn. 21.6.1933 r. Nr. V. C 1348/32.

Kronika.

I. Ogólna.

Wspomnienie pośmiertne.

W dniu 28 kwietnia b. r. zmarł ś. p. Dr. Alojzy Sobierajczyk pierwszy polski burmistrz m. Chojnice, założyciel i wiceprezes Koła Miast Pomorskich.

Ś. p. Zmarły objął stanowisko burmistrza w Chojnicach w dniu 1 lutego 1920 r. zaraz po ustąpieniu władz niemieckich i sprawował ten urząd do stycznia b. r. W marcu b. r., a więc na krótko przed zgonem, odbyło się w Chojnicach uroczyste pożegnanie ś. p. dr. Sobierajczyka, który przeszedł w stan spoczynku ze względu na nadwątlone zdrowie. Pożegnanie to zamieniło się w manifestację najszerszych warstw społeczeństwa miejscowego z udziałem przedstawicieli władz, duchowieństwa, działaczy społecznych i samorządowych, prasy i t. d. i świadczyło najlepiej o wielkich zasługach Zmarłego na polu pracy publicznej.

Ś. p. Dr. Alojzy Sobierajczyk urodził się 7 kwietnia 1870 r. w Złotowie (Niemcy). Szkołę średnią ukończył w Gnieźnie, zaś wydział lekarski na uniwersytecie w Berlinie.

Praktykę samodzielną lekarską rozpoczął w roku 1900 w Berlinie, w dzielnicy Moabit.

Spółecznie pracował w Berlinie w różnych stowarzyszeniach oświatowych i zawodowych.

Dnia 31 stycznia 1920 r. powołany został przez Ministra b. dz. pr. na komisarycznego burmistrza miasta Chojnic. Dnia 4 stycznia 1922 r. wybrany został uchwałą Rady miejskiej burmistrzem miasta Chojnic na okres lat 12.

Za czasów urzędowania ś. p. Dr. Sobierajczyka nabyło miasto Chojnice z rąk niemieckich zakłady użyteczności publicznej: elektrownię, gazownię i wodociąg.

W roku 1924 przystąpił do rozwiązania istniejącego wówczas kryzysu mieszkaniowego.

Ruch budowlany, prowadzony przez spółdzielnię budowlano-mieszkaniową ogarnął następnie osoby nie należące do żadnej spółdzielni.

Rezultatem takiego rozmachu w budownictwie był fakt, że w roku 1929 pokryto w Chojnicach nie tylko „deficyt mieszkaniowy“ z okresu od 1914 — 1924 r., lecz także prawidłowe zapotrzebowanie roczne mieszkań, które razem wynosiło w roku 1929 — 480 izb. W 1932 r. pokryto w Chojnicach prawidłowe roczne zapotrzebowanie mieszkań do roku 1932.

W roku 1920 uruchomiło miasto Chojnice „Miejskie Gimnazjum Żeńskie“, w roku 1930/34 pobudowało miasto boisko i stadion w samym środku miasta z własnych funduszy a w 1932 r. wybudowano bekoniarnię według najnowszych wymagań technicznych i higienicznych.

W grudniu 1933 r. ciężka choroba sercowa przeszkodziła ś. p. dr. Sobierajczykowi w dalszym pełnieniu obowiązków burmistrza miasta Chojnic, wobec czego na własną prośbę przeniesiony został w dniu 20 stycznia r. b. w stan spoczynku.

Ś. p. Dr. Sobierajczyk odznaczony był Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Walecznych i Krzyżem Pomorskiej Organizacji Wojskowej, był członkiem Sejmiku Wojewódzkiego, członkiem Wydziału Powiatowego, Wiceprezesem Koła Miast Pomorskich i członkiem Zarządu Wydziału Komunalnego Banku Kredytowego w Poznaniu.

Zjazd przedstawicieli uzdrowisk.

Doroczny zjazd przedstawicieli uzdrowisk odbył się w Warszawie w dniu 14 kwietnia b. r.

Zjazd zgromadził 30 przedstawicieli największych uzdrowisk naszych.

Po załatwieniu czynności wstępnych i przyjęciu tekstu depeš powitalnych do władz, wysunięto, jako najważniejszy punkt obrad, sprawę cofnięcia od d. 1 stycznia b. r. dotychczasowych zniżek kolejowych w drodze powrotnej z uzdrowisk. Zniżki te wynosiły 50% ceny biletów we wszystkich klasach podczas sezonu letniego oraz 80% w sezonach jesiennym i zimowym do 1 maja. Według jednomyślnej opinii sfer kierowniczych uzdrowisk ogólna zniżka taryfy przy przejazdach ponad 150 klm., nie może wyrównać tych korzyści, do jakich w kilku latach ostatnich przyzwyczaili się liczni goście uzdrowiskowi.

Pozatem ze spraw ważniejszych poruszono konieczność żywszego udziału Związku uzdrowisk we wszelkiego rodzaju akcjach, które mogłyby stanowić korzystną propagandę wartości uzdrowisk polskich. Postanowiono w myśl zasady powyższej wziąć udział w tegorocznych Targach poznańskich, w Zjeździe Polaków z zagranicy oraz w szeregu innych zjazdów krajowych.

Sprawozdanie z działalności zarządu Związku za rok ubiegły przyjęto, a pozatem ustalono preliminarz budżetowy na rok 1934/35.

Ogólnopolski zjazd budowniczych w Gdyni.

W dniach 7 — 8 kwietnia b. r. obradował w Gdyni Zjazd budowniczych i techników Rzeczypospolitej Polskiej, grupujący techników ze średnim wykształceniem oraz budowniczych w liczbie 3.000 członków.

Głównym tematem obrad były zagadnienia, traktujące o uprawnieniach zawodowych budowniczych ze średnim wykształceniem.

Uchwalono wiele rezolucji i wniosków co do ustawy budowlanej z 1928 r. i ostatnio uchwalonej przez ciała ustawodawcze noweli do ustawy przemysłowej, a następnie szeroko omówiono projekty ustaw o Izbach budowlanych, inżynierskich i tech-

nicznych, przyczem jednomyślnie sprzeciwiono się utworzeniu Izb budowlanych i inżynierskich, natomiast projekt utworzenia Izby technicznej uznano za pożyteczny dla ogółu obywateli oraz dla przemysłu i techniki w Polsce, jednak z zastrzeżeniem, iż do Izb technicznych winni należeć wszyscy technicy z wyższym i średnim wykształceniem oraz budowniczowie.

Podczas obrad często omawiano sprawę nadużywania tytułu technika przez osoby, które nie skończyły średniej szkoły technicznej. Uznano za konieczne uświadomienie społeczeństwa, że tytułu technika mogą używać tylko absolwenci szkół technicznych. Postanowiono wystąpić do władz o ochronę prawną tytułu technika.

Walne Zgromadzenie Polskiego Banku Komunalnego.

W dniu 5 maja b. r. odbyło się Zwyczajne Walne Doroczne Zgromadzenie Akcjonariuszów Polskiego Banku Komunalnego. Zgromadzenie zagał prezes Rady Nadzorczej, b. prezydent m. st. Warszawy, p. Piotr Drzewiecki, na przewodniczącego zaproszono jednogłośnie p. senatora Skoczylasa, na asesora zaś pp.: prezydenta m. Łodzi Wacława Wojewódzkiego i dyr. Feliksa Turczyńskiego.

Sprawozdanie w imieniu Zarządu złożył w obszernym i treściwym przemówieniu prezes Zarządu p. Juljusz Zdanowski, nadmieniając, że w roku sprawozdawczym 1933 Bank zakończył 14 lat swojej działalności; rok ten zaznaczył się pewną poprawą w dziedzinie życia gospodarczego Polski.

W roku sprawozdawczym Polski Bank Komunalny poświęcił dużo uwagi Komunalnym Kasom Oszczędności, które stając się poważniejszymi ośrodkami kapitalizacji i ruchu oszczędnościowego przyczyniają się do zwiększenia obrotów kredytowych i odgrywają doniosłą rolę społeczną, co uwydatniło się ostatnio przy subskrypcji na Pożyczkę Narodową.

Ogólne wyniki roku sprawozdawczego

Polskiego Banku Komunalnego należy uważać za pomyślne. Bilans za rok 1933 wyrażający się sumą zł. 77.327.652,43 zwiększył się w porównaniu z r. ub. o zł. 2.482.116,22. Zysk utrzymany na poziomie roku ubiegłego, wynosi zł. 234.150,70 a wraz z pozostałościami za lata ubiegłe czysty zysk wynosi zł. 427.472,49. Zysk w sumie zł. 427.472,49 uchwalono podzielić w sposób następujący: na kapitał zapasowy Banku odpisano zł. 64.976,81, zwiększono specjalny fundusz rezerwowy Banku o zł. 33.834,78, pozatem uchwalono wypłacić akcjonariuszom dywidendę w wysokości 2%, resztę zaś zł. 192.660 gr. 90 przenieść do zysków w r. 1934. Zatwierdzono budżet na r. 1934 w sumie zł. 918.000.

Na wniosek Rady Nadzorczej walne zgromadzenie zatwierdziło sprawozdanie, bilans, rachunek zysków i strat oraz udzieliło Zarządowi Banku absolutorjum z dokonanych czynności w roku sprawozdawczym.

Przyjęto również do wiadomości oświadczenie władz Banku, że z dniem 1 maja b. r. Bank Komunalny obniżył stopę dyskontową dla samorządów i komunalnych kas oszczędności o 1/2%.

Ogółem Bank udzielił w roku ubiegłym pożyczek krótkoterminowych na weksle własne samorządów na sumę 2,3 miljn. zł. Stan przyznanych komunalnym kasom oszczędności kredytów dyskontowych na koniec grudnia 1933 r. wynosił 6,7 miljn. zł.

Zjazd wojewódzki architektów w Łodzi.

W dniach 10 — 11 kwietnia b. r. odbył się w Łodzi dwudniowy zjazd wojewódzki architektów powiatowych, rzeczoznawców budowlanych przy zarządach miejskich oraz referentów budowlanych przy wydziałach powiatowych, przy obecności około 200 uczestników.

Referaty wygłosili: prof. Galer na temat: „Budownictwo ogniotrwale i cegielnie polowe“, starosta opoczyński p. Krauze o roli i zadaniach samorządów powiatowych w zakresie odbudowy, inż. Nechay o betoniarstwie w budownictwie wiejskim, inż. Bo-

rucki o odbudowie spalonej wsi Dziadaki, inż. Lisowski o potrzebach planowania i urbanistyki, naczelnik inż. Rogowicz o stosunku architekta do zadrzewienia miast i osiedli i inż. Lewinson o zagadnieniach racjonalnej polityki parcelacyjnej i budowlanej.

W drugim dniu obrad zjazdu wygłoszone zostały referaty przez naczelnika w urz. wojew. Tymienieckiego o stosowaniu przepisów administracyjnych w orzecznictwie prawnobudowlanym, p. Kozaka o stosunku agend budowlanych samorządów do Urzędu Wojewódzkiego, architekta J. Kabana o przepisach o sporządzaniu i zatwierdzaniu projektu i wydawaniu zezwoleń na budowę, inż. Porczyńskiego o Funduszu Pracy i jego ustosunkowaniu się do zagadnień rozbudowy oraz naczelnika Jellinka o normalizacji opłat budowlanych pobieranych przez związki samorządowe przy zatwierdzaniu planów.

Zjazd ujawnił potrzebę szczegółowego porozumienia poszczególnych kierowników działów budowlanych ze względu na znaczną rozbieżność zdań co do zagadnień urbanistycznych na terenie poszczególnych miast i osiedli.

Kurs

dla działaczy społeczno-gospodarczych.

W dniu 7 maja b. r. otwarto w Warszawie kurs dla działaczy społeczno-gospodarczych, zorganizowany przez Sekretariat Generalny B. B. W. R. przy współudziale czynników rządowych.

Otwarcia kursu dokonał b. premier p. Aleksander Prystor, poczem przemówienie powitalne w imieniu p. Premiera wygłosił podsekretarz stanu do spraw gospodarczych w Prezydjum Rady Ministrów, p. Tadeusz Lechnicki. W pierwszym dniu kursu wygłosili referaty pos. Fr. Czernichowski — „O idei zjazdów gospodarczych i ich realizacji“, b. min. Ignacy Matuszewski — „O sytuacji gospodarczej Polski“.

Referat o polityce finansowej wygłosił Minister Skarbu, prof. Władysław Zawadzki. Wykład o „Bieżących zagadnieniach

polityki gospodarczej“ wygłosił podsekretarz stanu Tadeusz Lechnicki. W ramach cyklu samorządowego odbyły się wykłady podsekretarza stanu Władysława Korsaka, prezesa dr. Maurycego Jaroszyńskiego, Futyma, Zakrzewskiego, J. Strzeleckiego, Bąkowiec - Sitauera. Wykłady w cyklu finansowym wygłosili m. in. wiceprezes Banku Gospodarstwa Krajowego p. Stefan Starzyński i dyrektor Włodzimierz Baczyński. Na cykl rolniczy, szczególnie w programie kursu uwzględniony, złożyły się wykłady dyr. Adama Rosego, dyr. Stanisława Lipskiego, nacz. Włodzimierza Michalskiego i innych.

O polityce handlowej w zakresie obrotów towarowych z zagranicą mówił pos. dr. Paweł Minkowski. Cykl przemysłowo-handlowy objął wykłady dyr. Marjana Kandla, dyrektora izby przemysłowo-handlowej w Katowicach p. M. Drozdowskiego, dyrektora W. Martina, pos. Sowińskiego i innych.

W dziedzinie zagadnień i prac inwestycyjnych oraz budowlanych wygłosili wykłady dyr. Zbigniew Madeyski, dyr. Garbusiński plk. Eile i dyr. Jan Strzelecki. O ubezpieczeniach społecznych referował podsekretarz stanu dr. Kazimierz Duch. Wreszcie w ramach cyklu rzemieślniczego odbyły się wykłady posłów: Ptasieńskiego, Idzikowskiego i dyrektora Związku Izby Rzemieślniczych p. Sikorskiego.

Równocześnie z wykładami odbyło się zwiedzanie ośrodków samorządowej pracy gospodarczej w celu praktycznego zapoznania uczestników kursu z zadaniami i metodami tej pracy.

Położenie gospodarcze Polski w marcu b. r. w oświetleniu B. G. K.

Położenie gospodarcze Polski wykazało w marcu r. b. dalsze znamiona poprawy, zwłaszcza jeśli się porówna wielkość produkcji i obrotów w tym okresie z analogicznym miesiącem roku ubiegłego.

Poprawę wykazuje w pierwszym rzędzie rynek pieniężny i kapitałowy. Wkłady —

zwłaszcza w większych instytucjach — zwiększyły się, a równocześnie trwała nadal zwyżka papierów procentowych przy częściowym wzroście zainteresowania akcjami. Wypłacalność przemysłu i kupiectwa polepszyła się. W rolnictwie natomiast trudności płatnicze nie ustąpiły. Działalność kredytowa banków wykazała pewne ożywienie w związku z rozpoczęciem robót inwestycyjnych i budowlanych oraz poprawą zbytu w niektórych gałęziach przemysłu przetwórczego.

Tendencja do stabilizacji cen produktów rolniczych, będąca w dużej mierze wynikiem większych zakupów rządowych na rynku zbożowym, utrzymała się nadal, przyczem w miesiącu sprawozdawczym tendencja ta wystąpiła również w odniesieniu do artykułów hodowlanych. Wywóz artykułów rolnych był w miesiącu sprawozdawczym nieco większy niż w lutym.

Wytwórczość przemysłu zwiększyła się w miesiącu sprawozdawczym, do czego przyczyniło się w dużej mierze oddziaływanie czynników sezonowych. Wydobycie węgla wzrosło głównie wskutek zwiększonego eksportu, podczas gdy zbyt w kraju był nieco mniejszy niż w miesiącu poprzednim. Poważny wzrost wykazuje wytwórczość hutnictwa żelaznego i cynkowego; poprawiły się również wydobycie ropy naftowej oraz wytwórczość przemysłu rafineryjnego. Sezonowe zwiększenie napływu zamówień spowodowało polepszenie zatrudnienia w przemyśle przetwórczym. W przemyśle włókienniczym, w związku z korzystnym naogół przebiegiem wiosennego sezonu sprzedaży, stan produkcji zwiększył się dość znacznie w porównaniu z miesiącem poprzednim. Korzystnie przedstawiały się również rozmiary sezonowej sprzedaży nawozów sztucznych. Stan zatrudnienia tartaków był lepszy, niż przed miesiącem. Wywóz drzewa wykazał poważny wzrost.

Obroty handlowe na rynku krajowym wzrosły w miesiącu sprawozdawczym w związku ze zbliżaniem się świąt Wielkanocy. Wzrosły również dość znaczne obroty

handlowe z zagranicą, zarówno po stronie przywozu, jak i wywozu; saldo bilansu handlowego pozostało nadal dodatnie.

W związku ze wzrostem zatrudnienia, liczba bezrobotnych wykazała w miesiącu sprawozdawczym sezonowy spadek.

Dziesięciolecie Banku Gospodarstwa Krajowego.

W tym roku upływa dziesięć lat od chwili sfuzjonowania trzech banków: Polskiego Banku Krajowego, Banku Odbudowy i Małopolskiego Zakładu Kredytowego. Po fuzji tej powstał Bank Gospodarstwa Krajowego. Od czasu powstania B. G. K. sumy bilansowe, odzwierciedlające rozszerzenie się działalności Banku, wzrastają w tempie szybkim. Na koniec 1924 r. suma bilansowa wynosiła tylko 283 miliony zł., wzrastając w następnym roku do 774 milionów zł., a szczyt swój osiągnęła w 1931 r., osiągając wysokość 2.183 miliony złotych. Był to rok, który upłynął już pod znakiem kryzysu, następny rok 1932 przyniósł pewne osłabienie, gdyż tylko zniżyła sumy bilansowej o 23 miliony zł. Suma bilansowa w 1933 r. utrzymała się na tym poziomie, wynosząc 2.167 milionów zł. A więc w ciągu czteroletniego kryzysu gospodarczego linja rozwojowa działalności B. G. K. nie wykazuje załamań, lecz jedynie nieznaczny stosunkowo spadek w 1932 r., a już pierwszy kwartał 1934 r. przynosi pewną poprawę, zgodną zresztą z poprawą sytuacji gospodarczej w całym kraju.

Rozwój wykazują w ciągu tego dziesięciolecia zarówno kapitał zakładowy jak i rezerwy. Obecnie rezerwy zbliżają się niemal do połowy sumy kapitału zakładowego. W ciągu r. ub. kapitały własne B. G. K. wzrosły o 2 miliony zł. i wynoszą obecnie 221 milionów zł., w czem kapitał zakładowy — 150 milionów zł.

Drugim środkiem działalności operacyjnej B. G. K. są wkłady i lokaty Skarbu Państwa. Ogólna suma wkładów i lokat w ciągu r. ub. wzrosła o 24 miliony zł. Na-

leży jednak podkreślić, że suma wkładów zmniejszyła się o 24 miliony zł., jednak lokaty wzrosły w ciągu r. ub. o 48 milionów zł., co dało właśnie tę nadwyżkę o 24 miliony zł. Wzrost lokat Skarbu Państwa zwiększył się w związku z wpływami na Państwowy Fundusz Budowlany, będący w administracji B. G. K. Zmniejszenie wkładów przypada niemal w całości na lokaty terminowe, które zmniejszyły się o 30 milionów zł., głównie na rachunku lokat w walucie obcej, co tłumaczy się wycofaniem z Banku wkładów dolarowych w związku ze spadkiem dolara.

Podkreślić należy stały i nieprzerwany wzrost wkładów oszczędnościowych w B. G. K., która to dziedzina nie jest istotną dla tego Banku, wzrost jednak tych wkładów charakteryzuje zaufanie społeczeństwa do instytucji, jak i poprawę na polskim rynku pieniężnym, który umieszcza wolne kapitały w pewnych lokatach.

Największą sumę wkładów posiadają w B. G. K. instytucje i osoby prywatne. Przypada na nie 129,7 milionów zł. Następne miejsce zajmują instytucje i przedsiębiorstwa państwowe, których wkłady wynoszą 74,5 milionów zł. Na prawnopubliczne zakłady ubezpieczeń przypada 18,1 miljn. zł. i wreszcie na instytucje i przedsiębiorstwa samorządowe 14,5 miljn. zł. Z pośród lokat Skarbu Państwa największa suma przypada na fundusze budowlane, które w r. ub. wzrosły o 29,3 miljn. zł. do 316,7 miljn. zł. Następne miejsce zajmują różne lokaty, które też wykazują wzrost o 26,7 miljn. zł. do sumy 149,1 miljn. zł., wreszcie na fundusze z tytułu „Kooprolnej“ przypada 33,4 miljn. zł., a na fundusze sanacyjne dla banków 32,7 miljn. zł.

Pożyczek emisyjnych prawie zupełnie Bank nie udzielał, gdyż w ciągu 1933 roku przeprowadzał konwersję wszystkich pożyczek dotychczasowych na pożyczki nowe. Olbrzymią tę pracę Bank wykonał całkowicie, osiągając pod tym względem pierwsze miejsce wśród instytucji długoterminowego kredytu w Polsce. W dziale pożyczek

gotówkowych bardzo żywą działalność prowadził Bank jedynie w zakresie finansowania budownictwa mieszkaniowego. W działalności kredytowej kierował się Bank w dalszym ciągu swymi programami założeniami, t. zn. kredytów udzielał przede wszystkim na cele o charakterze publicznym i tym odcinkom gospodarstwa narodowego, które z natury rzeczy powinny być obsługiwane finansowo przez B. G. K. Suma kredytów krótkoterminowych, udzielona na cele publiczne wynosiła na koniec r. ub. 152,5 miljn. zł. Ogólna suma kredytów B. G. K. utrzymała się w r. ub. na tym samym poziomie co w roku poprzednim, wynosząc na koniec 1933 r. 1.861 miljn. zł.

Podkreślić należy, że działalność kredytowa B. G. K., zgodnie z postanowieniami statutu, popiera głównie interesy publiczne i kredyt publiczny wynosi 65% ogólnej sumy kredytowej, udzielonej przez B. G. K.

B. G. K. obsługuje przede wszystkim związki komunalne, które otrzymały ponad 380 milionów zł., a więc 40% ogólnej sumy kredytów, dalej idą kredyty budowlane — 224 miliony zł., co stanowi 24% kredytów B. G. K., instytucje państwowe — 146 miljn. zł. (16% sumy ogólnej kredytów), dalej idą kredyty w listach zastawnych ziemskich dla majątków ziemskich — 62 miliony zł. (6,9%), nieruchomości miejskie 53,7 miljn. zł. (6%).

W dziedzinie kredytów gotówkowych: na krótkoterminowe przypada 261 miljn. zł. z czego na dyskonto weksli 129,7 miljn. zł., na rachunki bieżące — 117 miljn. zł., na pożyczki terminowe — 22,5 milionów zł.

II. Z życia miast.

Gospodarka m. Bydgoszczy.

Na posiedzeniu Rady miejskiej w Bydgoszczy w dniu 27.II b. r. prezydent miasta p. Leon Barciszewski wygłosił exposé budżetowe, które przytaczamy w streszczeniu: Budżet ogólny miasta Bydgoszczy w

Kredyty gotówkowe długoterminowe, bez pożyczek budowlanych, wynoszą prawie 446 milionów zł., z czego blisko 342 miliony zł. przypada na kredyty w dziale operacyjnej ze Skarbem Państwa. Największym dłużnikiem Banku w dziale kredytów gotówkowych są instytucje państwowe oraz przedsiębiorstwa, należące do koncernu Banku, następnie idą różne pozycje i spółdzielnie, dalej samorządy, przemysł i instytucje finansowe

Ogólna suma pożyczek budowlanych wynosi 322 miliony zł., z czego prawie 13 milionów z funduszy własnych Banku a reszta z funduszy państwowych. Podkreślić należy, że dotychczas z kredytów budowlanych, udzielonych przez B. G. K. wybudowano w Polsce ogółem 196 tysięcy izb, z czego mieszkania dwuizbowe z kuchnią wyszły 72%, a jednoizbowe — 17%. Cyfry te dowodzą, że budują obecnie przede wszystkim drobni kapitaliści, klasa niezamożna, co łączy się z przeprowadzaną od 1932 r. akcją popierania drobnego budownictwa indywidualnego. W ciągu r. ub. z kontyngentów kredytowych na budownictwo korzystało 228 miast, na domy murywane B. G. K. udzielił 2.631 pożyczek na sumę 9,3 milionów zł., na domy drewniane 1.370 pożyczek na sumę 4,5 miljn. zł. Przy pomocy tych pożyczek wybudowano 2.742 domów murywanych i 1.611 drewnianych, razem 28.387 nowych izb. W ciągu dziesięciu lat swego istnienia B. G. K. przyznał ogółem kredytów budowlanych na sumę 565,4 milionów zł.

okresie wysokiej konjunktury w roku 1930/31 obracał się w kwocie 30 milionów złotych, a projekt na rok 1934/35 obraca się w kwocie 16 milionów złotych, obniżka wynosi przeto prawie połowę.

W tym samym roku, w którym budżet ogólny w dochodach i rozcho-

dach opiewał na kwotę 30 milionów złotych, wymiar podatków wynosił około 6 milionów zł. W projekcie zaś na rok 1934/35, który opiewa na 16.000.000 zł., przewiduje się wpływ z podatków tylko w wysokości 2.680.000 zł. Z tego wynika, że rozchód w stosunku do roku 1930/31 obniżono o 40,57%, zaś wpływy podatkowe przewiduje się o 55,33% niższe aniżeli w roku 1930/31. Wymiar podatków względnie ich wpływ jest do pewnego stopnia miarą zamożności i siły płatniczej obywateli i dlatego budżet miasta powinienby w tym samym procencie być w rozchodach obniżony. To się staje jednak niewykonalne ze względu na to, że granice wydatków w rozchodach określiło życie jako konieczność nieodzowną.

Należy nadmienić, że prawne źródła dochodów m. Bydgoszczy nie są jeszcze wyczerpane. W zupełności niestosowany jest dodatek komunalny do państwowego podatku od nieruchomości, który dałby miastu około 600.000 zł. Niezastosowany jest również wogóle podatek od plakatów i szyldów, administracyjne opłaty od podań, zastępujące koszty stemplowe w administracji państwowej, oraz dodatek do podatku od energii elektrycznej. Częściowo zaś tylko wykorzystany jest podatek hotelowy, podatek od psów, dodatek komunalny do świadectw przemysłowych, dodatek komunalny do państwowego podatku obrotowego, oraz dodatek komunalny do patentów akcyzowych. Dla miasta Bydgoszczy w tych niewyczerpanych źródłach uprawnień kryje się pewna rezerwa, wynosząca około $\frac{3}{4}$ miliona złotych.

Jest przeto w projekcie budżetowym m. Bydgoszczy na 1934/35 r. nietylko równowaga cyfr, ale równowaga faktyczna, bo oparta na odpowiednich uprawnieniach.

Obecny stan rzeczy w dziedzinie majątku, długu i oprocentowania nie przedstawia się w Bydgoszczy katastrofalnie. Majątek miasta Bydgoszczy obliczono w roku 1914 na kwotę marek 28.648.705. Obecny

majątek miasta określa się kwotą 87 milionów złotych.

Długi miasta w roku 1914 wynosiły 13 milionów marek, a obecnie wynoszą 14 milionów złotych. Przeciętna stopa procentowa od wszystkich długów wynosiła w roku 1914 — 4,02 w markach niemieckich, a obecnie wynosi 5,26 w złotych w stosunku rocznym. Ogólna kwota potrzebna na obsługę długów terminowych wynosiła w r. 1914 — 560.000 marek, a obecnie 760.000 złotych. Obciążenie długami na głowę mieszkańca wynosiło w r. 1914 — 231,25 marek, a obecnie 120,74 zł. Ciężar zaś odsetek i amortyzacji wynosił w r. 1914 — 16,25 marek, a obecnie 10,68 złotych.

Wysokość majątku i długu miasta są to rzeczy martwe, które przy zestawieniach budżetowych odgrywają drugorzędną rolę. Natomiast istotnymi i żywymi pozycjami są pozycje rent z tegoż majątku i pozycje wynikające z obsługi długów, t. j. odsetek i rat amortyzacyjnych, a następnie również i spłat rat pożyczek krótkoterminowych. Na oprocentowanie długów terminowych przewiduje się w budżecie 761.469 zł., zaś na spłatę długów 520.000 zł. Obsługa długów wynosi zatem 1.281.469 zł., czyli 19,5% zwyczajnego budżetu administracyjnego.

Nauka budżetowa głosi, że obsługa długów nie powinna wynosić więcej jak 25% wszystkich wydatków budżetu zwyczajnego względnie 50% wszystkich wpływów podatkowych. Pozycja zatem obsługi długów przewidziana w budżecie m. Bydgoszczy stoi poniżej jednej i drugiej normy.

Wielkiem i doniosłym zagadnieniem w polityce komunalnej m. Bydgoszczy jest sprawa rozbudowy miasta i złączona z tem kwestja budowy ulic, oświetlenia, kanalizacji i publicznej komunikacji. Ok. 120.000 mieszkańców m. Bydgoszczy zamieszkuje 65 klm. kw. Mamy 195 klm. ulic. Z tego 120 klm. o nawierzchni ulepszonej, a 75 klm. dróg gruntowych o charakterze wiejskim.

Przewiduje się poprawienie stanu szere-

gu ulic bądź z funduszy budżetowych, bądź też z pożyczek. Dalej przewiduje się rozbudowę sieci kanalizacyjnej i przewodów oświetleniowych miasta.

Osobną kwestję w rozbudowie miasta stanowi dziedzina publicznej komunikacji. Przestrzeń pomiędzy granicami miasta od zachodu na wschód wynosi ponad 16 klm., a południe-zachód 10 klm. Na tej olbrzymiej przestrzeni jest zaledwie 12,1 klm. publicznej komunikacji, którą stanowią miejskie tramwaje. Cyfry powyższe są tak wymowne, że konieczności rozbudowy komunikacji publicznej osobno uzasadniać nie trzeba. Zarząd miasta przygotowuje odpowiednie prace i będzie je realizował w miarę środków, jakie na ten cel uzyska.

Zarząd miasta nie zamierza podejmować żadnej inicjatywy w dziedzinie budownictwa mieszkaniowego. Ruch budowlany w Bydgoszczy oparty na zdrowej inicjatywie prywatnej, rozwija się z wielkim rozmachem. Zarząd miasta przewiduje przystąpienie do wykończenia gmachu szpitala oraz wykończenia reszty domów mieszkalnych przy ul. Zwirki i Wigury, których większa część jest już wykończona i zamieszkana. Dążenia Zarządu miasta idą w kierunku rozbudowy budynków szkolnych, bardzo potrzebnych dla szkolnictwa powszechnego.

Przedsiębiorstwa miejskie pracują sprawnie i wydajnie. Ceny prądu i gazu, oraz opłaty za wodę i kanalizację, utrzymane są na średnim poziomie ogólnych norm. Gdyby nie kolosalny spadek świadczeń podatkowych, możnaby podjąć dyskusję co do ewentualnych obniżek tych opłat, podyktowanych dzisiejszymi warunkami życiowymi. Jednakże równowaga budżetowa utrzymana jest przez wpływy z przedsiębiorstw miejskich, a za cenę równowagi budżetu miasta nie można myśleć o przebudowie cen za świadczenia miejskich przedsiębiorstw.

Bezrobocie w Bydgoszczy przy około 10.000 bezrobotnych jest dotkliwą bolączką miasta. Zarząd miasta czyni wysiłki w kie-

runku stworzenia dla bezrobotnych, a choćby najskromniejszej ich części, możliwości uzyskania zarobku.

Budżet m. Bydgoszczy na rok 1934/35 przedstawia się następująco:

- I. *Dział administracyjny:*
w wydatkach i dochodach zwyczajnych 6.619.985 zł.,
w wydatkach i dochodach nadzwyczajnych 807.710 zł.
 - II. *Zakłady lecznicze:*
w wydatkach i dochodach zwyczajnych 465.319 zł.
 - III. *Zakłady opiekuńcze:*
w wydatkach i dochodach zwyczajnych 199.007 zł.
 - IV. *Przedsiębiorstwa miejskie:*
w wydatkach i dochodach zwyczajnych 7.857.502 zł.,
w wydatkach i dochodach nadzwyczajnych 264.210 zł.
- O g ó ł e m:
Wydatki 16.213.733 zł.
Dochody: 16.213.733 zł.

Miejskie K. K. O.

Stan wkładów w K. K. O. m. Poznania w lutym b. r. prawie nie uległ zmianie. Stan ten wynosił w końcu stycznia b. r. 30.669.880 zł. 40 gr., zaś w końcu lutego b. r. — 30.679.536 zł. 01 gr.

Budownictwo mieszkaniowe.

W lutym b. r. ukończono w Poznaniu budowę 20 nowych domów mieszkalnych oraz 6 przebudówek. Przybyło 56 mieszkań, zawierających ogółem 210 izb mieszkalnych.

Przeważał typ mieszkań 3 — 4 pokojowych.

Plantacje.

Jak wynika ze stanu zadrzewienia Łodzi, sporządzonego przez wydział plantacyj miejskich Zarządu m. Łodzi, ilość drzew na ulicach miasta w ostatnich latach wzrosła znacznie. — Obecnie Łódź posiada

21.000 drzew. Zadrzewionych ulic i placów jest 314 na długości 100 kilometrów.

Łódź posiada 7 parków i ogrodów do użytku publicznego o łącznej przestrzeni 95,36 ha i 12 skwerów i zieleńców o przestrzeni 6,16 ha, co razem wynosi 101,55 ha plantacji miejskich.

Łącznie z lasem na terenie budowy Parku Ludowego na Polesiu Konstantynowskim o powierzchni 115 ha, z którego ludność obecnie korzysta, oddanych jest do użytku publicznego 216,55 ha zadrzewień miejskich. Ogółem tereny, będące pod zarządem plantacji miejskich, wynoszą 380 ha.

Poza plantacjami miejskimi miasto posiada tereny sportowe i ogrody szkolne, około 125 ha parków i ogrodów prywatnych, z których dla publiczności dostępnych jest 15 ha parków.

Pozatem na terenie miasta znajduje się około 100 ha cmentarzy.

Dla celów rozszerzenia i utrzymania plantacji miejskich, miasto posiada własny zakład szkółek drzew i krzewów na terenie o pow. 28 ha oraz zakład hodowli roślin kwiatnikowych na przestrzeni 6,8 ha. Zakład Hodowli, po zaspokojeniu potrzeb plantacyjnych miasta, ¼ swej produkcji sprzedaje.

Opieka społeczna.

Zarząd Miejski w Łodzi prowadzi i utrzymuje 3 instytucje, przeznaczone dla starców, kalek i osób niezdolnych do pracy:

Dom Starców i Kalek Chrześcijan przy ul. Narutowicza Nr. 60 — na 340 miejsc. Dom dla Chronicznie Chorych przy ul. Wizniera 25/27 — na 160 miejsc i Zbiornię dla Starców — Kobiet przy ul. Strz. Kaniowskich 32 — na 100 miejsc oraz jedną instytucję dla osób o zmniejszonej zdolności do pracy t. zw. Dom Pracy Dobrowolnej przy ul. Sienkiewicza 47 — na 160 miejsc.

Prócz wyżej wymienionych, w prywatnych instytucjach opiekuńczych dla dorosłych przybywa na rachunek Zarządu Miejskiego w Łodzi 98 osób.

Z zapomóg żywnościowych i pieniężnych korzysta około trzy tysiące rodzin. Wydatki na opiekę zakładową i zapomogi sięgają prawie miliona złotych.

Akcja opiekuńczo - zapobiegawcza prowadzona przez Zarząd Miejski w Łodzi jest bardzo znaczna, nie wystarcza jednak na pokrycie wszystkich potrzeb, które wynikają z trudnych warunków gospodarczych Łodzi, lecz zwiększenie wydatków budżetowych na powyższe cele w chwili obecnej, jest niemożliwe.

Komunikacja.

W marcu b. r. tramwaje miejskie w Warszawie przewiozły 14.659.246 pasażerów za biletami jednorazowymi, w marcu r. z. 14.178.342, a w lutym r. b. 12.304.875. W marcu r. b. w porównaniu z marcem r. b. frekwencja pasażerów była większa o 3,39 proc., w porównaniu z lutym r. b. większa o 19,13 proc.

Wozokilometrów wykonały tramwaje w marcu r. b. 3.174.583, w marcu r. z. 3.310.803, a w lutym r. b. 2.890.693. W marcu r. b. w porównaniu z marcem r. z. o 4,11 proc. mniej, w marcu r. b. w porównaniu z lutym r. b. o 9,82 proc. więcej.

Przedsiębiorstwa.

W rzeźni miejskiej w Brześciu n/B. ubito w miesiącu kwietniu 1934 roku: 462 szt. bydła rogatego, 1.623 szt. cieląt i 491 szt. trzody chlewnej.

W powyższym okresie przywieziono do Brześcia n/B. z uboju zamiejscowego: 5.171 kg. mięsa wołowego, 4.366 kg. mięsa cielęcego i 550 kg. mięsa wieprzowego.

W lutym b. r. ubito w rzeźni miejskiej w Poznaniu 1.018 szt. bydła rogatego, 3.135 szt. cieląt, 9.281 szt. trzody chlewnej i 875 szt. owiec.

Gazownia miejska w Poznaniu wyprodukowała w lutym b. r. 1.622.670 m³ gazu,

z czego zużytkowano 1.619.160 m³ gazu. Ze 100 kg. węgla uzyskano 66,2 m³ gazu.

Na wytworzenie 1 kwg. zużyto 0,72 kg. węgla.

Wodociągi i kanalizacja.

Elektrownia miejska w Poznaniu wyprodukowała w lutym b. r. 2.362.396 kwg.

Wodociągi miejskie w Poznaniu dostarczyły w lutym b. r. 476.918 m³ wody.

III. Różne.

Z Gdyni.

Obroty towarowe portu gdyńskiego w kwietniu w obrocie zamorskim łącznie z obrotem przybrzeżnym wyniosły 622.102 ton (w marcu 585.800 ton), z czego na przywóz przypadło 94.442 tony (w marcu 69.532 tony), na wywóz zaś 506.311 ton (w marcu 510.885 ton).

W porównaniu do kwietnia roku ubiegłego ogólne obroty towarowe w kwietniu r. b. wzrosły w Gdyni o 190.782 tony.

Głównym artykułem przywozowym był złom żelazny, którego przywieziono 30.636 ton, na drugim miejscu znajdują się fosforyty w ilości 8.923 tony, dalej ryż surowy 8.138 ton, piryty — 5.525 ton, bawełna — 9.098 ton, ruda żelazna — 4.671 ton, nasiona oleiste 4.271.

W wywozie pierwsze miejsce zajmuje węgiel w ilości 440.927 ton, deski i łaty — 14.604 tony, bunkier 14.444 tony, koks — 7.265 ton, cukier — 4.639 ton i t. d.

Wzrost wkładów oszczędnościowych w P. K. O.

Wkłady oszczędnościowe w P. K. O. wzrosły w m-cu kwietniu r. b. o złotych 9.223.779, osiągając na dzień 30-ty kwietnia 1934 r. stan 509.603.650 zł., łącznie zaś z wkładami pochodzącymi z waloryzacji dawnych wkładów markowych — 535.048.243 zł.

Jednocześnie ze wzrostem wkładów oszczędnościowych wzrosła w tym czasie i liczba oszczędzających w P. K. O. W ciągu kwietnia r. b. P. K. O. wydała 27.405 no-

wych książeczek oszczędnościowych, osiągając na dzień 30-ty kwietnia 1934 r. ogólną liczbę 1.211.725 książeczek, łącznie zaś z książeczkami pochodzącymi z waloryzacji — 1.243.835 książeczek.

Przewozy przedsiębiorstw komunikacyjnych w Polsce.

Na walnym zgromadzeniu dorocznym Związku Przedsiębiorstw Komunikacyjnych w maju b. r., prezydium Związku złożyło sprawozdanie, ilustrujące stan zrzeszonych przedsiębiorstw komunikacyjnych, a mianowicie tramwajów miejskich, kolei dojazdowych państwowych i prywatnych oraz autobusów miejskich.

Jak wynika z tego sprawozdania tramwaje w Polsce przewiozły w roku ubiegłym ogółem 317,1 milionów pasażerów, osiągając 64 milionów złotych wpływów. Przewozy przytem w porównaniu z rokiem poprzednim wykazały spadek o 8,8%.

Państwowe koleje wąskotorowe, działające w obrębie dyrekcyj — warszawskiej, radomskiej i wileńskiej, osiągnęły w roku 1933 zwykłą przewozów pasażerów o 5,6%, podczas gdy przewóz towarów zmniejszył się o 22,2%.

Prywatne koleje dojazdowe podstołeczne w roku 1933 utworzyły pięć nowych linii autobusowych o łącznej trasie długości 179 kilometrów. Autobusy te przewiozły 58.200 pasażerów w komunikacji bezpośredniej, w mieszanej zaś łącznie z kolejami 133.654 osoby.

Pozatem zrzeszone koleje elektryczne, samorządowe na terenie Wielkopolski oraz

inne koleje wraz z państwowymi kolejami wąskotorowymi przewiozły w roku 1933 łącznie 45.841.000 pasażerów oraz 1.525.000 ton towarów, osiągając 25.280.000 złotych wpływów.

Elektryfikacja Polski.

Polska znajduje się jeszcze na stosunkowo niskim poziomie elektryfikacji w porównaniu z państwami zachodnimi. Dzięki wielkim i celowym wysiłkom zarówno władz państwowych jak i czynników gospodarczych, możemy się poszczycić stosunkowo dużym dorobkiem w dziedzinie elektryfikacji w ciągu ubiegłych 15 lat. W r. 1919 ogólna moc wszystkich zakładów elektrycznych na ziemiach polskich wynosiła około 500.000 kW., a ogólna produkcja prądu elektrycznego na ziemiach polskich wynosiła na głowę mieszkańca ok. 40 kW. Natomiast w chwili obecnej ogólna moc wszystkich zakładów elektrycznych może być oszacowana na 1.400.000 kW., a ogólna produkcja roczna na 2 i pół miljarda kWg., co daje na głowę mieszkańca około 80 kWg. W ubiegłym 15-letnim okresie moc zakładów elektrycznych wzrosła prawie 3 razy, ogólna produkcja zwiększyła się 2 i pół razy, a produkcja na głowę mieszkańca 2 razy. Nie ulega wątpliwości, że produkcja ta byłaby znacznie większa, gdyby nie było kryzysu gospodarczego.

Stan elektryfikacji poszczególnych obszarów Polski przedstawia się bardzo nie-

równomiernie. Najwyższy poziom elektryfikacji wykazuje zagłębie węglowe, a zwłaszcza Górny Śląsk. Na elektrownie tego zagłębia przypada ok. 50 proc. ogólnej mocy oraz co najmniej 2/3 ogólnej produkcji prądu elektrycznego w Polsce. Są tam największe zakłady elektryczne w Polsce, a w szczególności dwie ogromne elektrownie w Chorzowie i Górnych Łaziskach (każda z nich o mocy ponad 80.000 kW.). Z kolei największy stan elektryfikacji przedstawia okręg warszawski, łódzki, pomorski, poznański i podkarpacki.

Podstawę naszej elektryfikacji stanowią elektrownie ciepłe, pędzone głównie na węglu, a więc zależne pod względem paliwa od zagłębia węglowego. Na Podkarpaciu mamy kilka elektrowni pędzonych gazem ziemnym. Bardzo cennym źródłem taniej energii elektrycznej mogą być siły wodne. Ogólny zasób sił wodnych w Polsce szacuje się na 3,7 miliona KM. Największą ilość sił wodnych (1,9 miliona KM.) mamy na Podkarpaciu, gdzie jednakże poważną trudność zyskania tych sił stanowi zbyt niski stan wody w okresie zimowym. Najlepsze wyrównanie stanu wody wykazują rzeki na Pomorzu, gdzie dzięki temu powstały największe elektrownie wodne w Polsce (jedna w Żurze o mocy 12.000 KM., a druga w Gródku o mocy ok. 6.000 KM.). Ogólna moc wszystkich zakładów wodnych w Polsce wynosi ok. 120.000 KM., co stanowi zaledwie 3 proc. ogólnego zapasu sił wodnych.

IV. Kronika zagraniczna.

Wpływ bezrobocia na dzieci rodziców niemających pracy.

Z badań Międzynarodowego Biura Pracy wynika, że, wskutek kryzysu obecnego i spowodowanego nim obniżenia poziomu życia, miliony dzieci żyją w warunkach nie pozwalających na normalny ich rozwój. Oto np. cyfry dotyczące Stanów Zjednoczonych, kraju tak niedawno jeszcze słynącego ze swej „prosperity“:

W lecie r. 1933 przeprowadzone badania wykazały istnienie 6 milionów nieodżywionych dzieci. W New Yorku na 400.000 dzieci corocznie badanych, znaleziono w 1927 r. — 13% niedokarmionych, w 1930 r. — 16% i w pierwszych miesiącach 1932 r. — 17,7%. Pogorszenie tych stosunków szczególnie widoczne jest w dzielnicach ubogich Nowego Jorku (Manhattan), gdzie w 1927 r. było 10% dzieci niedożywionych, zaś w 1932 r. — 25,3%. W Pensylwanji procent

niedokarmionych dzieci podniósł się z 18 w roku 1929/30 do 27 w r. 1932/33.

W Austrii, w dzielnicach szczególnie uprzemysłowionych i dotkniętych bezrobociem, według badań lekarskich 75% dzieci znajduje się w złym stanie zdrowia.

W Polsce, według danych Instytutu do Spraw Społecznych, na 15295 dzieci rodziców bezrobotnych 3730 dzieci nie jadło pierwszego śniadania, a około 4000 nie otrzymywało w domu obiadu. 70% z pośród tych dzieci dożywiała szkoła, lecz ów posiłek szkolny — pomyślany jako dodatek — u 30% dożywianych dzieci stanowi jedyny pokarm jaki w ciągu dnia otrzymują.

Straszliwy ten stan rzeczy nie odbił się jeszcze widocznie na statystyce śmiertelności — za lat kilka dopiero okaże się w cyfrach, jak ciężko zaważył kryzys na stosunkach ludnościowych.

40-godzinny tydzień pracy w przededniu Międzynarodowej Konferencji Pracy.

Międzynarodowe Biuro Pracy przesłało wszystkim rządów państw — członków sprawozdanie ze stanu tej sprawy, która jak wiadomo powrócić ma w drugim czy-

taniu przed forum Konferencji, mającej się rozpocząć w dn. 4 czerwca b. r. w Genewie.

Konferencja zeszłoroczna zdecydowała bowiem, że skrócenie czasu pracy może być przedmiotem międzynarodowej umowy. Zgodnie przeto z przyjętym zwyczajem, Międzynarodowe Biuro Pracy rozesłało kwestionariusze do rządów i na podstawie zebranych odpowiedzi opracowało sprawozdanie, które służyć będzie za podstawę tegorocznej dyskusji. Znajduję się w niem, prócz analizy materiałów podanych, dwa wstępne projekty konwencji, z których jedna dotyczyłaby miała zaprowadzenia 40-godzinnego tygodnia pracy w przemyśle, druga takiegoż skrócenia czasu pracy w handlu i biurowości.

Projekt zalecenia wyraża życzenie, aby skrócenie czasu pracy nie pociągnęło za sobą obniżenia poziomu życia pracowników. Wreszcie projekt rezolucji, zawarty w sprawozdaniu, zmierza do przeprowadzenia ankiety, która pozwoliłaby wyświetlić wpływ udoskonalen technicznych na bezrobocie w poszczególnych przemysłach, a więc umożliwiła głębsze wniknięcie w istotę zjawiska bezrobocia technologicznego.

Poradnik.

Koszty leczenia umysłowo chorego inwalidy wojkowego.

Pytanie: Zarząd jednego z miast woj. centr. zapytuje, czy i na jakiej podstawie Skarb Państwa powinien ponosić koszty leczenia umysłowo chorego, który został wzięty z poboru do wojska, po roku zaś został zwolniony, jako umysłowo chory, z zaliczeniem do kategorii E.

Odpowiedź: Obowiązek pokrywania kosztów leczenia umysłowo chorego w danym wypadku obciążać będzie Skarb Państwa, jeśli chory jest uznany za inwalidę wojkowego.

W myśl art. 2 ust. 2 pkt. a) ustawy z dnia 17 marca 1932 r. o zaopatrzeniu inwalidzkim (Dz. U. Nr. 26, poz. 238) w

brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 28.10.1933 r. (Dz. U. Nr. 86, poz. 669) „za inwalidów wojskowych uważa się osoby, które doznały uszkodzenia zdrowia z powodu choroby lub kalectwa, nabytych wskutek służby w wojsku Rzeczypospolitej Polskiej w czasie pokoju“.

Inwalidzi wojskowi mają prawo do renty (art. 10 — 14) oraz do korzystania na koszt Państwa z pomocy lekarskiej, środków i zakładów leczniczych, o ile stwierdzone zostanie, że choroba znajduje się w związku przyczynowym z odbytą służbą wojskową (art. 40) lub bez względu na przyczynowy związek ze służbą wojskową przy utracie zdolności zarobkowej powyżej 84% (art. 43). Ust. 2 pkt. a) art. 53 prze-

widuje umieszczenie z urzędu inwalidy w zakładzie opiekuńczym „w razie stwierdzenia choroby umysłowej“.

Sprawę wyznaczenia władz, powołanych do przyjmowania roszezeń i ustalenia warunków do zaopatrzenia inwalidzkiego, reguluje rozporządzenie Ministrów Opieki Społecznej, Skarbu i Spraw Wewnętrznych z 30.10.1933 r. (Dz. U. Nr. 96, poz. 740).

Jeżeli koszt szpitalne, o pokrycie których zarząd szpitala dla umysłowo chorych zwrócił się do Zarządu miasta, nie są uregulowane i Zarząd nie poczynił w tej sprawie żadnych kroków, to, naszym zdaniem, należy odmówić płacenia tych kosztów, jako obciążających Skarb Państwa na mocy art. 43 i art. 53 ust. 2 pkt. a) ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim. Od ewent. orzeczenia władzy, nakładającego ten obowiązek na gminę, należy wnieść rekurs w toku instancji celem spowodowania przeprowadzenia dochodzeń w tej sprawie i ustalenia okoliczności, uzasadniających pokrywanie kosztów pobytu chorego w szpitalu przez Skarb Państwa, bądź też przez związek samorządowy.

Zwrot wpłaconego podatku komunalnego od spadków.

Pytanie: Zarząd jednego z miast (woj. pom.) zapytuje, czy żądanie płatnika zwrotu części uiszczanego już podatku komunalnego do podatku spadkowego ze względu na zredukowanie przez władze skarbowe pierwotnego wymiaru zasadniczego podatku spadkowego jest uzasadnione. Dodatek komunalny został wymierzony płatnikowi przed 3 grudnia 1932 r. t. j. przed dniem wejścia w życie nowego brzmienia u. f. k. (Dz. U. Nr. 106, poz. 884).

Odpowiedź: W myśl postanowień art. 16 ust. 1 u. f. k. dodatek komunalny do podatku spadkowego miał w tym okresie charakter samoistnego podatku komunalnego, zatem zmiana wymiaru zasadniczego podatku państwowego nie mogła powodować automatycznie zmiany wymiaru dodatku komunalnego. Przeciwno wymiarowi dodatku komunalnego do podatku spadkowego przysłu-

giwało płatnikowi prawo wniesienia sprzeciwu w ciągu dni 14-u na zasadzie art. 48 u. f. k. Ponieważ płatnik z uprawnienia tego nie skorzystał, obecnie więc nie przysługuje mu już żaden środek prawny co do roszeżenia o zwrot części wymierzonego i wpłaconego dodatku.

Daniny publiczne, których wymiar się uprawomocnił, nie podlegają zwrotowi.

Od 3 grudnia 1932 r. na okres 3-letni komunalny podatek od spadków i darowizn ma charakter dodatku do podatku państwowego, dzieli zatem jego losy, jest wymierzany przez władze skarbowe, a nawet nie wpływa do kas zainteresowanych związków samorządowych, lecz jest przekazywany Komunalnemu Funduszowi Pożyczkowo - Zapomogowemu.

Ustawa z dnia 14.3.1933 r. (Dz. U. Nr. 21, poz. 141) nie odnosi się do samoistnego podatku komunalnego od spadków i darowizn, istniejącego przed 3.12.1932 r., gdyż brak o tem wzmianki w postanowieniach tej ustawy. Zastosowanie dobrodziejstwa tej ustawy do płatnika, o ile chodzi o wymiar państwowego podatku od spadków i darowizn, nie może powodować wstecz zmiany prawomocnego wymiaru komunalnego podatku od spadków i darowizn oraz zwrotu części wpłaconego już tego podatku.

Zwracamy uwagę na zamieszczone w „Samorządzie Miejskim“ porady, wyjaśnienia i wyroki, dotyczące pośrednio omawianej sprawy, a mianowicie: poradę w Nr. 9 z 1933 r. str. 580, poradę w Nr. 5 z 1934 r. str. 298, wyrok S. N. w Nr. 9 z 1931 r., str. 530 — 531, komunikat Lwowskiego Urzędu Wojewódzkiego w Nr. 9 z r. 1933, str. 560 oraz wyrok Tryb. Kompeten. w Nr. 5 z 1934 r., str. 287 — 290.

Wykonywanie zleceń władz administracji ogólnej.

Pytanie: Zarząd Miejski w pewnym mieście zapytuje, czy istnieje na obszarze województw południowych obowiązek gmin do badania na żądanie starostwa stosunków majątkowych mieszkańców gminy.

Odpowiedź: Przedewszystkiem należy odesłać do porady prawnej, zamieszczonej w Nr. 2 „Samorządu Miejskiego“ z 1931 r., str. 149 — 150, którą, *mutatis mutandis*, można zastosować w poruszonej sprawie wykonywania zleceń władz administracji ogólnej.

Władza, wydając zarządzenie, powinna jednocześnie wskazać podstawę prawną nakładanego na gminę obowiązku. W żadnym razie podstawą tą nie może być art. 48 u. s., który jedynie normuje sprawę właściwości i odpowiedzialności przełożonego gminy w kwestjach t. zw. poruczonego zakresu działania. Samo zaś zlecenie czynności, mającej być wykonaną przez gminę, musi być oparte na zupełnie wyraźnym przepisie prawnym.

Nie jest nam zaś znana podstawa prawna obowiązku gmin do badania na żądanie Starostwa stosunków majątkowych poszczególnych osób, mieszkańców gminy.

W tym stanie rzeczy, naszym zdaniem, Zarząd Miejski, otrzymawszy odnośne zlecenie, powinien zwrócić się do Starostwa

o wskazanie podstawy prawnej, względnie, opierając się na art. 82 — 84 postępowania administracyjnego, wnieść odwołanie. W związku z tem przypominamy, że, zgodnie z art. 87, wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji. Władza jednak może postanowić, że decyzja (zlecenie, zarządzenie) ulega natychmiastowemu wykonaniu, jeśli to jest wskazane w interesie publicznym. Ocena, czy ta okoliczność ma miejsce, należy już do swobodnego uznania władzy, przyczem decyzję co do natychmiastowej wykonalności można wydać oddzielnie w razie późniejszego ustalenia jej potrzeby (art. 88).

W odwołaniu należałoby się również powołać na okólniki Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dn. 25.2.27 r. Nr. 48 i z dn. 21.2.30 r. Nr. 23 (Zbiór Zarządzeń str. 1342 i 313 p. 9), z których wynika, że zarządzenia władz nadzorczych powinny opierać się na tytule prawnym i zawierać wyraźne powołanie się na odpowiednie przepisy obowiązujące.

Bibliografia.

Przegląd prasy samorządowej, prawniczej i fachowej.

„Samorząd“ — tygodnik, poświęcony sprawom samorządu terytorjalnego.

Nr. 17 z dn. 29.4.1934 r. zawiera m. in.: St. Gliszczyński — Jeszcze o legendach i mitach. W. Wasik — Wysokość zobowiązań, budżet vegetacyjny a uzdrowienie finansów związków samorządowych. Es. — Banki komunalne w 1933 r. R. Andruszkiewicz — O wyrobienie działacza samorządowego dla województw południowych. Sprawy bieżące. H. i P. Poradnik samorządowy. dowy.

Nr. 18 z dn. 6.5.1934 r. zawiera m. in.: F. Branny (odpowiedź na artykuł p. Gliszczyńskiego w sprawie położenia ludności wiejskiej i jej zdolności płatniczej). A. Fundusz Bezrobocia a instytucje zastępcze.

Z. Rogaczewska — Samorządowe żłobki dzielnicowe i dziecińce. Sprawy bieżące. H. i P. Poradnik samorządowy.

„Orędownik Samorządu“ — miesięcznik, organ Związku Gmin Województwa Śląskiego Nr. 7 — 8 (kwiecień, maj) zawiera m. in.: Roczne sprawozdanie z działalności Związku za r. 1933/34. R. Broda — Nowe przepisy o gospodarce związków komunalnych. Statut Związku.

„Głos Gminy Wiejskiej“ — dwutygodnik, organ Związku Gmin Wiejskich R. P.

Nr. 8 z dn. 30.4.1934 r. zawiera m. in.: J. G. — Ustrój finansów gminnych w Niemczech. N. — Rządowy projekt ustawy

w zakresie zdrowotności. Porady prawne. Orzecznictwo.

„Gazeta Sądowa Warszawska“ — tygodnik, organ Towarzystwa Popierania Wiedzy Prawniczej.

Nr. 17 z dn. 23.4.1934 r. zawiera m. in.: Dr. R. Langrod — Uwagi do ordynacji podatkowej. Orzecznictwo N. T. A. i S. N.

Nr. 18 z dn. 30.4.1934 r. zawiera m. in.: Dr. R. Langrod — Uwagi do ordynacji podatkowej. K. Hejmowski — Zobowiązania, opiewające na złotą walutę.

Nr. 19 z dn. 7.5.1934 r. zawiera m. in.: H. Medyński — Posiadacz weksłu.

„Miasto Polskie“ — tygodnik, organ Związku Zrzeszeń Własności Nieruchomej Miejskiej w Polsce.

Nr. 18 z dn. 6.5.1934 r. zawiera m. in.: E. Peplowska — Polityka mieszkaniowa hitlerowskich Niemiec. N. — Moratorium mieszkaniowe.

Nr. 19 z dn. 13.5.1934 r. zawiera m. in.: E. Peplowska — Polityka mieszkaniowa hitlerowskich Niemiec. N. — Walka ze szczurami.

„Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny“ — 2-gi zeszyt (II kwartał 1934 r.), zawiera artykuły: „Zasady kodeksu zobowiązań“ prof. R. Longchamps de Berier; „Polski kodeks handlowy“ prof. J. Sułkow-

ski; „Podstawy ideowe polskich ubezpieczeń społecznych“ dr. Ig. Gliksman; przegląd piśmiennictwa: 79 recenzji i sprawozdań krytycznych z zakresu prawa, ekonomii i socjologii oraz bogata bibliografja ogólnej literatury polskiej i obcej; przegląd prawa administracyjnego i skarbowego; kronika ustawodawcza; sądownictwo; przegląd orzecznictwa karnego i cywilnego Sądu Najwyższego dla wszystkich ziem polskich, Orzecznictwo Najwyższego Trybunału Administracyjnego, Orzecznictwo Najwyższego Sądu Wojskowego. — Kronika gospodarcza, socjalna i samorządowa. — Miscellanea.

„Gazeta Administracji i Policji Państwowej“, dwutygodnik, wydawany przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Nr. 9 z dn. 1.5.1934 r. zawiera m. in.: St. Strzyk — Obowiązek tajemnicy służbowej w świetle przepisu. Z. Krüger — Utrata obywatelstwa polskiego w świetle przepisów prawnych i Orzecznictwa N. T. A. H. Nelsen — Czy sta teoria prawa. Orzecznictwo. Kronika. Bibliografja.

„Pracownik Miejski“, dwutygodnik, organ Zrzeszenia Związków Zawodowych Pracowników Miejskich. Nr. 7 z dn. 30.4.1934 r. zawiera m. in.: M. Orlański — Zagadnienie pragmatyki służbowej w teorii i praktyce.

OD REDAKCJI „BIULETYNU URBANISTYCZNEGO“.

Bibliografja, umieszczona w N-rze 1/1934 Biuletynu Urbanistycznego (polityka terenowa), jako pierwsza próba opracowania, nie jest kompletną.

Redakcja Biuletynu wdzięczną będzie za wszelkie korekty i dopełnienia, które autorzy, lub znawcy przedmiotu, zechcą jej przysłać.

Pozatem do bibliografji tej wkradła się, skutkiem pospiesznej korekty, zupełnie zresztą widoczna omyłka drukarska, polegająca na umieszczeniu znaku powtórzenia (..) przy niektórych pracach zbiorowych, lub anonimowych, które w ten sposób zostały pozornie przypisane autorom prac bezpośrednio przed nimi wymienionych. Omyłka ta dotyczy punktów: 28, 29, 44, 60, 104, 105, 106 i 107.

Redaktor: MARCELI POROWSKI

Redaktor odpowiedzialny: STANISŁAW PASTUSZYŃSKI
